

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članka vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 1-50 K. Naročnina za Novičke 8 K, za druge letnaki 10 K. Članki, ki jih ne moremo oddati, vrnejo se poštom. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dostavlja do odprave. — Učijo „Slovenskega Gospodarja“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, Maribor. — Naročnina, inserate in reklame. — Vse izjave in opombe se plačujejo od enostopne petivirste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne opombe primeren popust. V oddelku „List ljudstvu“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petivirsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserate se sprejemajo do tista opazila. — Nepravilne reklame se pošiljajo gratis.

Stariši, ali vam ni žal otrok?

Svet je nekdanj občeudoval pobožnost slovenskega ljudstva, zaupljivo bogoudanost naših mož in žen, nemajno vernost naših mladeničev, nedolžno ljubezen božjo naših deklet, globoko krščansko odgojo naših otrok. Vojska je zadala rane našemu verskemu življenju. A te rane celijo. Med ljudstvo pa prihajajo stranke s protikrščanskimi načeli. A ker vedo, da je ljudstvo še preverno in prekrščansko, da bi se priklopilo sovražnikom vere, hočejo s silo zakona iztrgati ljudstvu najdražji zaklad: krščansko odgojo otrok.

Svobodomiselní, veri in Cerкви sovražni „Prosvetni odbor“ v Beogradu je izdelal nov šolski načrt in ga poslal narodu v presojo. Novi šolski načrt je protiverski in proticerkveni in javno razžaljenje našega vernega in Cerкви udanega ljudstva. Le pogledite: Na srednjih šolah, realkah in gimnazijah, je bil dozdej veronauk v vseh 7 oziroma 8 razredih. Novi šolski načrt milostno dovoljuje veronauk le v nižjih razredih srednjih šol, v višjih razredih pa hočejo veronauk popolnoma odpraviti. Kje bo našel dijak višjih razredov, ki njegovo razburkano dušo mučijo verski dvomi, kje bo našel odgovor na najvažnejša življenjska vprašanja, če ne v veronauku? Kje bo dobil doraščajoč mladenič, ki se v njem vzbujajo nevarne strasti, kje bo dobil oporo in pomoč v mladostnih bojih zoper nenravnost, če ne v resnicah in milostih krščanstva? In v tej dobi hočejo protikrščanski svobodomiselní dijaka odtrgati od vsakega verskega upliva! Stariši, ki ste poslali nedolžne, z verskim duhom prešinjene sinove v srednje šole, ali boste k takemu protiverskemu šolskemu načrtu molčali?

V ljudskih šolah je dosedanji šolski na-

črt ukazoval, da mora biti pouk versko-nraven. Novi načrt liberalcev pa povdarja, da se morajo otroci vzgajati le narodno in moralno (nravno). Kaj je moralna vzgoja brez vere, brez božjih in cerkvenih zapovedi? Morala (nravnosti), ki nima za podlago vere, sploh ni mogoča! Saj ne priznava Boga, ki nas bo sodil! Ne veruje v neumrjčenost duše, ki bo nekdanj prejela za svoja dela ali večno plačilo ali večno kazen! Moralo brez vere si vsakdo misli po svoje: razuzdane misli, da je moralno, če živi razuzdano; o deruhu in verižniku je moralno, če odira in goljufa; po svoje si misli moralno surovež, tat, pijanec in prešestnik. Novi šolski načrt sicer še pripušča verski pouk v šoli (ni pa rečeno, v koliki meri); toda kaj opravi najboljši katehet, če pa sme učiteljstvo pridigovati čisto drugačno moralo kot katehet!

Novi šolski načrt hoče vzeti Cerkví popolnoma vsak vpliv na šolo in proglašá neodvisnost šole od cerkvene oblasti. Izključuje zastopnike Cerkví iz krajnega šolskega odbora (dosedanjega krajnega šolskega sveta), iz okrožnega šolskega odbora (okrajnega šolskega sveta) in iz pokrajinskega (deželnega) šolskega sveta; tudi pri ministrstvu prosvete nima Cerkev nobenega zastopnika. Kar so še priznavali Cerкви dosedanji zakoni, to ji hoče novi šolski načrt vzeti. Povsod je Cerkev imela svoje zastopnike, v krajnem, okrajnem in deželnem šolskem svetu, da je mogla uveljaviti tisto malo vpliva, ki ga ji je bila avstrijska liberalna zakonodaja še pustila. Novi šolski načrt pa brezobzirno meče Cerkev iz šole. Novi šolski načrt seveda tudi nikjer ne omenja, da ima Cerkev pravico določevati, kako se naj otroci udeležujejo službe božje, prejemajo sv. zakramente itd.

Tudi starišem liberalni šolski načrt ne daje prav nobenih posebnih pravic pri vzgoji otrok. — Starši imajo prvo dolžnost in pravico, določiti vzgojo svojim otrokom. Država sme sicer zahtevati, koliko znanja si mora otrok za življenje pridobiti, nima pa

pravice, urejati šolske vzgoje brez starišev ali celo proti volji starišev! Po novem šolskem načrtu morajo stariši sicer nositi vse stroške za zgradbo šole in učiteljskih stanovanj, za popraviljanje, za kurjavo, ki jo rabijo šola in učitelji, za plačo šolskih slug, stariši morajo dati na razpolago tudi zemljišče za šolo in šolsko dvorišče ter igrišče, za šolski vrt itd. Toda besede pri šoli stariši nimajo nobene! Ljudstvo trpi, plačaj in molči! Dosedaj je obstajal krajni šolski svet, v katerem so bili večinoma zastopniki starišev. Imeli so pravico, izmed učiteljev-prosilcev izbrati tri, od katerih enega je potem oblast imenovala za učitelja dotičnega kraja. Po novem liberalnem načrtu pa ima glavno besedo pri vzgoji država in ta nastavi učitelje, kakoršne sama hoče, četudi brezverneže. Tako so verni stariši prisiljeni dati svoje otroke tudi brezverskim učiteljem v vzgojo. Po novem načrtu pa krajni šolski svet nima druge pravice, kakor da se posvetuje, kako bo plačeval in vzdrževal šolo. — V okrajnem šolskem svetu imajo stariši čisto malenkostno zastopstvo, veliko večino imajo razni gospodje u radniki, ki niti ne poznajo razmer na kmetih. In vendar je ogromna večina ljudskih šol na kmetih. V pokrajinskem (prejšnjem deželnem) šolskem svetu pa zastopnikov ljudstva, oziroma starišev, sploh ni.

Pred nekaj meseci so tudi na Bavarskem hoteli izrinuti veronauk iz šole. Tedaj so se katoliški stariši pod vodstvom svojih škofov, duhovnikov in krščanskih vzgojiteljev vzdignili in združili v močno zvezo, da branijo versko vzgojo svojih otrok. Stariši, krščanski stariši! Ali boste mirno prenašali, kako liberalni svobodomiselní rujejo zoper versko vzgojo vaših otrok? Vzdignite se kakor en mož, protestirajte enoglasno zoper nasilje protikrščanskega svobodomiselnstva! Krščanski voditelji ljudstva, poučujte ljudstvo o tej zlobni, protiverski nakani, organizirajte med ljudstvom, po shodih, društvih in vsepovsod glasne in ostre ugovore zoper ta brezvestni napad liberalnega

LISTEK.

B. S.

Boljševizem na Madžarskem.

[Konec.]

Boljševiški kolovodje pa si niso stavili samo le oilja splošne morije in grozodejstev, lotili so se tudi agrarne reforme, razlastitve ogromnih veleposestev na Madžarskem. Vendar s to gospodarsko novotarijo so doživeli velikanski polom. Z agrarno reformo se je produkcija živil zdatno zmanjšala. Državna preskrba prehrane je že koj v drugem mesecu Kunove vlade postala nezadostna. Vsled odreka delovanja državno prehranjevalnih uradov je izbruhnila neznozna draginja. Ogrska, kjer sta se tekom dolgovodne vojne še vedno cedila med in mleko izobilja, medtem ko so na Krasu, v Bosni ter Dalmaciji umirali ljudje lakote, ko se je našemu kmetu odmerjalo žito na grame, Ogrí pa ponujali po svojih hotelih žemlje in beli kruh, ta dežela neizčerpne obilice v prehrani, se je morala za boljševiške vlade na smrt boriti. Kmetje, ki so še sicer imeli nekaj žita, niso hoteli kljub vsem smrtnim grožnjam od strani vlade ničesar pošiljati v mesta. Razevetla se je le tihotapna kupčija. Sestra-dani meščani so vreli kar trumoma na deželo, plačevali n. pr. jajca po 5-6 K komad, mast 1 kg po 300 do 360 K 1 kg, črešnje po 30-40 K. Ena krava se je prodajala pod roko po 15.000 K, ena gos po 1000-1400 K. Sladkor je stal 1 kg 140-160 K, 1 kg soli 20-30 K. Vse kazni revolucionarnih sodišč niso mogle ustaviti niti omejiti te strašne draginje, ki je bila posledica boljševiške agrarne reforme.

Pri vsej tej dragobi pa je še primanjkovalo na Ogrskem denarja, osobito drobiža. Vlada je naročila

šest vagonov železa za kovanje 20- in 10vinarskih železnih novcev, ker za ogrski papir ni prodal nihče nič. Pa finančni minister je sporočil v seji vladnega sveta, da stane država kovanje enega železnega 20vinarskega novca 35 v. To je bilo torej boljševiško finančno gospodarstvo! Pri vsej tej prehranjevalni in denarni bedi v boljševiški Madžarski so si polnili žep vsi vladni krogi, ki so pri polomu zbežali v Nemško Avstrijo kot milijonarji.

Boljševiška vlada pa je na najvišji ukaz Kuna rekvirirala vse palače ogrskih plemenitašev, gradove in razkošna stanovanja bogatih meščanov. Vse te s silo izpraznjene prostore je odkazala v stanovanje delavcem. Tudi vsa letovišča, zdravilišča in kopališča so bila le nižjim slojem na razpolago. Zene delavcev so se pa pritoževale, da imajo preveč opravka s pospravljanjem teh bogato opremljenih stanovanj. Po cele dneve niso mogle prav nič drugega delati, nego ukvarjati se s pospravljanjem po pijanih delavcih razmetanih stanovanj.

Boljševizem pa je nadalje načelen nasprotnik vsake narodnosti in ima tudi v svojem programu točko: Iztrebljenje narodnega čuta in zavesti. Udejevitve te programne točke je rodila tudi na Madžarskem v par mesecih svoj sad. Potihnilo in obmolknile so narodne pesmi, narodne zastave so morali prebarvati, povsod je zavihrala rdeča zastave krvi in smrti. Po šolah in zavodih, kjer se je poprej vcepjala mladini ljubezen do Boga, naroda in bližnjega, se je jelo netiti sovražstvo do meščanstva, otroke se je v ljudskih šolah učilo, da jim ni treba spoštovati svojih starišev, ker so ti itak dolžni in primorani skrbeti zanje. Deklice se je n. pr. iz 3. razreda vodilo v porodnišnice, kjer se jim je predavalo o spolnem občevanju. Otroke delavcev so podučevali in urili v jahanju. Te jahalne vaje je vodila baronica Eötvös, ki se je bila prelevila v strastno boljševikinjo. Pogled na te blede in sestradane otroke, ki so vsi prestrašeni hoptali po konjskih hrbtih in komaj čakali, da je minila

ura blaznega jezdarjenja, je bil pretresljivo žalosten. Vse te ponorele bedarije bi naj bile le nekaj nadomestek za odpravljene in strogo prepovedane verouk.

Glavna opora Kunove boljševiške vlade je bilo vojaštvo, takozvana rdeča garda. Vlada je oborožila vse tovarniške in rudniške delavce, iz teh je osnovala „delavske bataljone.“ S kmečkimi fanti, katere so tudi silili v vojake pri splošni mobilizaciji, se ni dalo dosti opraviti, veljali so za nezanesljive. Pri rdeči gardi na Ogrskem so bile odpravljene vse častniške in podčastniške šarže. Bodisi častnik ali general — moral je stopiti v rdečo gardo kot prostak. Plače so dobivali ti vojaki po 30 K dnevno. Razven tega pa so se še izplačevale državne podpore vsem članom družine, od katere je služil eden ud pri vojaki, na osebo po 100 K mesečno. Prehrana rdeče garde je bila preobilna, tudi opojne pijače, ki so bile civilistom — strogo prepovedane, delile so se med gardiste do živinske pijanosti in požrešnosti. Ako bi ne bil našel Kun in sodrugi tako močne opore na teh delavskih bataljonih, bi bil boljševizem vržen in pregnan že po par tednih. Držala ga je na vladnem stolcu le vojaška družal.

Dasiravno je slavil boljševizem po ogrskih mestih svoje krvavo in opustoševalno zmagoslavje, na deželi se ni mogel vkoreniniti, ker je vlada kmetško ljudstvo pritiskala in izžemala s prisilno oddajo živil in živine. Kmetje so po nekaterih krajih rajši pokosili zeleno žito in ga pokladali živini, nego bi ga bili zrelega morali oddati boljševiškim prehranjevalnim uradom. Vsled tega je izbruhnila po mestih lakota, ki je strmoglavila žida Kuna in njegove čitustve rabeljne.

Že koj v prvih mesecih Kunove z ognjem in mečem vlade se je začelo pojavljati in leži na dan očitno ogorčenje nad boljševizmom, ki je obetal v začetku nižjim slojem nebesa, v resnici pa je tiral vso deželo v brezno propada in pogina. Bela Kun pa je imel za vse te pojave občega nezadovoljstva čisto glu-

svobodomiselnstva na versko vzgojo naše mladine! — Stariši! Pogovorite se o tej zadevi s svojimi dušnimi pastirji in pošljite svoje ugovore zoper brezverski učni načrt Kmečki Zvezi (Tajništvo Kmečke Zveze je v Mariboru, Cirilova tiskarna), ki ima kot najvažnejšo točko svojega programa, da brani verske svetinje slovenskega ljudstva!

Ljudstvo in ljudski zastopniki.

Ljudje živijo v državah. Države imajo dolžnost skrbeti za red in pravico. Državljeni pa imajo dolžnost, dajati državi davke, da more plačevati svoje uradnike in vojaštvo, ki naj vzdržuje red in mir.

Vsaka urejena država ima svoje postave, po katerih se morajo vsi državljani ravnati. Ako so postave dobre in pravične, je srečna vsa država, ako so krivične, je vsa država nesrečna.

Od tega torej, kakšna je zakonodaja, je odvisna vsa sreča ljudstva v državi. Kdo sme dajati postave? Nekdaj so jih dajali izključno cesarji in kralji in njihovi ministri. Če so bili kralji in cesarji ter njihovi svetovalci pravični in jim je bil blagor ljudstva pri sreči, so izdajali dobre postave. Če je bil kralj ali cesar krivičen in je gledal samo na svoj žep, da je imel sam in njegovi ministri dovolj denarja in blaga, za svoje podložnike pa se ni brigal, je bilo gorje po celi državi.

Sedaj so prišli drugi časi. Kralji in cesarji so v mnogih državah odstavljani in če se ponekod nahajajo, nimajo nobenih postavodajalnih pravic več. Sedaj ima vse pravice ljudstvo in njegovi zastopniki, poslanci. Kakoršne postave ti zastopniki ljudstva napravijo, take imajo tudi veljavo.

Kakor so nekdanji kralji in cesarji lahko dajali dobre ali slabe postave, če so bili sami dobri ali hudobni, je tudi sedaj pri poslancih. Če se je ljudstvo otreslo prevelikih cesarskih in kraljevskih pravic, s tem še ni rešilo samo sebe. Namesto slabih cesarjev ali kraljev, ki bi zanj delali krivične postave, lahko ima slabe poslance, pa ne enega, ampak na stotine.

O francoski zbornici in sedanjih francoskih poslancih je nekdo rekel: „Poprej smo imeli le enega kralja, ki nas je drl in izkoriščal, sedaj imamo pa petsto kraljev. Smo še torej veliko na slabšem.“

Kar velja o francoskih poslancih, da so ljudstvu kralji, ne pa njegovi zastopniki, velja tudi o naših jugoslovanskih poslancih. Nobeden izmed njih ni izvoljen od ljudstva, ampak stranke so jih same poljubno izbrale in zapisale kot poslance. Stranke pa niso ljudstvo. Mnogo je bilo zapeljanih pri zadnjih volitvah, sedaj so se jim pa oči odprle in bi zdaj gotovo glasovali z drugo, boljšo stranko. Tudi so nekatere stranke v stari Avstro-Ogrski zmagale pri volitvah z umetnimi sredstvi in vsled tega ne predstavljajo volje ljudstva. Tako se n. pr. sedaj vsakdo s čudenjem vprašuje, odkod je dobila zloglasna advokatska stranka demokratov toliko poslancev, da ima skoro večino v Narodnem predstavništvu. Demokrat-

ska stranka se je rekrutirala iz nekdanje stranke hrvatsko-srbske koalicije, ki je le po spletkah, ne pa po ljudski volji prišla do večine v hrvaškem saboru. Bili so v tej stranki sami ljudje, ki so iskali samo le lastni dobiček, po večini advokate, ljudstvo pa jim je bilo deseta briga. In sedaj sedijo vsi v demokratični stranki, pod krinko največjih ljudskih prijateljev se tepejo za ministrske sedeže in najbolj mastno plačana mesta v Jugoslaviji, narod pa trpi in plačuje res ogromne davke. S temi hrvatskimi in srbskimi židi, kapitalisti in vojnimi dobičkarji so se združili i naši liberalci. Nekdaj v stari Avstriji so imeli enega drž. poslanca, sedaj jih imajo sam Bog ve na kakšen način — deset, torej samo za pet manj kakor ljudska stranka, ki so ji nekdanj pripadali vsi slovenski poslanci v državnem zboru na Dunaju.

Iz tega, ljudstvo, lahko sprevidiš, kakšne zastopnike da imaš. Niso od tebe izvoljeni, zato ne zastopajo tudi tvojih pravic, temveč svoje žepce. Vlado ljudstva bi naj imeli, imamo pa vladno sebičnih, gospodstva- in častiželjnih ljudskih izkoriščevalcev in pijavk. Kako dolgo še bomo trpeli in prenašali te ljudske zapeljivce?

Kakor so nekdanj bili lahko dobri ali slabi kralji in cesarji, ki so ljudstvo vladali z dobrimi ali slabimi postavami, tako bodo zanaprej ostali dobri ali slabi poslanci, ki bodo ljudstvo tudi vladali z dobrimi ali slabimi postavami.

Ljudstvo, pri prihodnjih volitvah boš imelo priliko izbrati med dobrimi in slabimi poslanci, ko boš izbiralo med krščanskimi in protikrščanskimi poslanci. Zato iztegni roko po sreči ali — nesreči.

Samostojna Kmetijska Stranka.

„A Bog je kmetu glavo dal,
da b' goljujijo brž spoznal.“

Stara pesem.

Kmetov je v naši državi 80%, to se pravi, na sto prebivalcev je osemdeset oseb, ki se pečajo s poljedelstvom. Torej sklepa Samostojna Kmetijska Stranka: 1. vsi kmetje naj se združijo v svojo lastno stanovsko stranko; 2. voditelji te stranke naj bodo samo kmetje, ki dejansko poznajo kmetijske potrebe in bolečine; 3. delajo naj izključno za kmetijske koristi. To so, če sem prav razumel, glavne in temeljne točke tega evangelija.

Sedaj pa prosim, da nekoliko pomislite z menoj:

Vzemimo, da res vsi kmetje vstopijo v Samostojno Kmetijsko Stranko, bi dobila ta stranka 80% poslancev v novi državni zbor. Ako bo štel novi državni zbor kakor sedanji 280 poslancev, jih bo dobila kmetijska stranka 224. Vzemimo, da ostane stranka edina, da ne bo v nji nobenih osebnih nasprotstev in tudi nobenih stvarnih nasprotstev, da se bo n. pr. zastopnik srbskih velikih kmetov iz Banata popolnoma

ujemal s siromašnim pridelovalcem vina in olja v južni Dalmaciji, mohamedanski beg iz Bosne s hrvaškimi revežem, naš pohorski posestnik gozdov s črnogorskim na pol ovčjim pastirjem in na pol revnim poljedelcem. Po mojem mnenju bo to jako težko, ker bese kmet ali poljedelec je zelo raztegljiva in nedoločena. Poljedelec je grof Szapary v Murški Soboti, kakor naš kmetič, ki ima n. pr. hišico in nekaj polja, katero mu obdeluje žena z manjšimi otroki, sam se peča vrhu tega s črevljarijo, starejši sin hodi v tovarno, ena hči služi v mestu kot blagajničarka, drugi sin je ravnokar postal oficijal pri sodniji. Ali boste ta dva: grofa Szaparyja in takega kmeta tudi sprejeli v kmečko stranko? Kako boste potegnili mejo med kmetom in nekmetom? Če boste sprejeli v vašo stranko vsakega, kdor se sploh peča s poljedelstvom, bo zavlada v stranki razlika gospodarskih naspotij, ki bo večja, kakor je v katerikoli stranki sedaj.

Toda pustimo na stran vse take pomisleke! Vzemimo, da bo vaša stranka v novem držav. zboru res močna 224 mož in da bo v nji vladala popolna edinost. Jaz verujem popolnoma v razum in poštenja našega kmeta in torej tudi računam z dejstvom, da bodo ti poslanci sami razumni in pošteni možje. Kaj potem? Stranka bo morala prevzeti vladno, to se pravi, imenovati bo morala ministre. Recimo: Jože, ministrski predsednik; Janez, minister notranjih zadev; Nace, vojaštvo; Peter zunanje zadeve; Pavel, denar; Miha, železnice; Tone, kmetija, Lipe, rudarstvo; Jurij, pošta itd. Vsi so jako razumni in pošteni možje.

Toda za taka mesta ni dovolj, da je človek pošten in razumen, treba bi bilo zelo velikega razuma, poleg tega pa tudi strokovnega znanja. Slednjič res ni potreba, da bi n. pr. železniški minister razumel, tudi, kako se gradi most, vozi vlak, postavljajo znamenja itd. Službo opravljajo uradniki in železniško osebje, vendar mora minister imeti jako veliko izobrazbo, predvsem splošno izobrazbo, da zna presoditi ljudi in razmere, a tudi nekaj posebnega strokovnega znanja. Tudi tovarnarju ni potreba, da bi se razumel na vsak stroj in na delo v tovarni, a vendar mora imeti precejšnjo splošno izobrazbo, da zna nastavit uradnike in vse voditi in odrediti. Priznam, da se tudi med kmečkim stanom lahko dobe izobraženi in za ministre sposobni ljudje. Toda za tako odlična in vodilna mesta ni lahko najti pripravnih in sposobnih mož. Sploh smo zelo revni na velikih talentih in to revščino čutimo zelo silno. Ako se postavimo na načelo, naj vsa taka mesta — od poslancev do ministrov — zasedejo samo kmetje, bo revščina še večja, izbira bo manjša in vsled tega bo še težje najti sposobnih mož.

Toda vzemimo vedno vse najboljše. Recimo torej, da je res zmagala Samostojna z velikansko večino, zasedla vsa vodilna mesta v državi in pričela izvrševati svoj program. Tedaj bo pa stala pred nalogami, ki bodo čisto izven njenega programa. Pravi, da hoče skrbeti samo za kmečke zadeve, a tu bo vprašanje zunanje politike, ki bo za našo državo silno važno. Dalje vprašanje valute, ki je tako silno te-

ha ušesa in oslepele oči. Ves up je stavil na njemu udano rdečo gardo, ki bi naj premagala vedno globokeje v Madžarsko prodirajočo rumunsko armado in se združila z ruskimi boljševiki, ki so zagotavljali Kunu finančno in gospodarsko odpomoč. Pa, hvala Bogu, ves ta račun so prečrtali Kunu Rumuni, ki so premagali rdečo armado ob reki Tisi in začeli obkoljevati gnezdo ogrskega boljševizma — Budimpešto. Ko je pa slednjič izprevidel očka Kun, da je strt ves boljševiški oboroženi čopor, je še enkrat zbral svoje vladne somišljenike okrog sebe, proklinjal njih bojznost, slabost in strahopetnost, nato pa se naslonil na svoj prestol in se bridko zjokal na boljševiških razvalinah. Jokali in plakali so z njim tudi njegovi vladni pomagači in sodrugi, nato pa na tihem pobegnili iz Madžarske v Nemško Avstrijo, kjer so jih prijeli in jih držijo zaprte do danes.

Te vrste sem pa napisal slovenskemu ljudstvu v poduk in svarilo, da samo vidi, kakšna da so bila boljševiška nebesa na Madžarskem, ki so pogreznila celo deželo v pekel trpljenja, lakote in gotovega pogina, da je niso rešili peklenskega boljševizma — Rumuni.

Vinko Lovrenčič:

Op petletnici.

Ko so ljudje živeli po več sto let, so lahko obhajali stoletnico, v naših mehkužnih časih pa se zadovoljimo že s 25letnicami, starejši obhajajo tudi petletnice. Ker se tudi jaz prištevam poslednjim, bodi mi dovoljeno spominjati se petletnice posebne vrste.

Prikimal je 3. kimovec leta 1914. Ze celih 14 dni so se zbirali nad tesno Dravsko dolino temni oblaki, ki so jih izhlapevala gorka nemčurska srca — polna srda in gnjeva do vsega, kar je čutilo količkaj

slovenski. In tresk — udarilo je! „Dober večer, gospod“, me pozdravi izpod avstrijsko-nemške pikelhabe znani glas marbreškega varuha pravice. Ker se je v njegovi družbi nahajal tudi vrlo-nemškutarski občinski predstojnik in ker je moj sosed v duhovniški suknji tudi že zamenjal svoje navadno bivališče z letoviščem v Gradcu, sem takoj vedel, da me ne čaka nič kaj razveseljivega. Toda ostal sem pri dobri volji. „Bog daj!“, mu korajžno odgovorim, „kaj bo pa novega?“ — „A nič posebnega, naročeno mi je samo, da pregledam in preiščem vaše stanovanje.“ Glej ga, spaka, mislim, začetek je izvrsten. „O, prosim le, je vse na razpolago!“. Preiskava je trajala kake ¼ ure in našel se je korpus deličti: ena stara pridiga (slučajno ne moja) in seveda koroški vilajet. Cakam, kaj bo temu sledilo. „Gospod župnik, ne morem pomagati, morate iti z menoj!“ — „A tako? To bi mi lahko kar v začetku povedali, bil bi sedaj že pripravljen.“ Preoblečem se, orožniku ponudim v plačilo za njegov trud nekoliko kruha in vina, župana naprosim za voz (ki mi ga je prav rad dal) in tako smo jo odfurali — na to rajžo za lastnost.

Potoma smo se še pri neki zagrizeni nemčurski gostilni (katero sedajna vlada jako štiti, zakaj, bo se še morda izvedelo), pokrepčali z nekaj kupicami vina (kar se je seveda iz gole človekoljubnosti denunciralo od takrat baje tam navzočega slovenskega častnika), in kmalu sem bil v svojem novem začasnem domovju, v ječi marbreški. Vrata se zapro, ključji zarožljajo in zdaj, revček, premišljuj, kaj si zakrivil, da so te bacnili med razbojnike.

Noč je minila brez spanja, bila je silno dolga. Drugo jutro, bilo je prvi petek v mesec (ki smo ga vedno obhajali doma prav slovesno), prikaže se bradat ječar s skromnim zajuterkom in zopet izgine. Zopet sam. O ta grozna samota v takih prostorih, kako stre človeka! Pri slabotni svetlobi sem opravljal svoje duhovne molitve, ker to edino so mi pustili, čim

so mi denar, uro, nož in kar je še bilo nevarnega, pobrali in shranili za boljše čase. A tudi molitev ni šla ko konca, vrgel sem knjige na prično, zraven še samega sebe in začel premišljevat, kako se bo ta-le presneti hec končal. Zopet vstanem in vznemirjen hodim po poltemnem prostoru. Da si nekoliko skrajšam čas, prisluškujem precej glasnim pogovorom v sosedni ječi in izvedel sem marsikaj zanimivega, iz tega pa tudi sklepal: Če hočeš koga pohujšati in ga priučiti hudodelstvu, pošlji ga v ječo, kjer se nahajajo skupaj različni zločinci. Opoldne dobim prav petkovo kosilo — seveda na svoj račun. In zopet čakam ne-strpno, kdaj bom rešen tega nevzdržnega stanja.

Po dolgih štirih urah se odpro vrata, pred mano stoji orožnik, seveda Slovenec, od avstrijsko-nemčursko-žendarmerijskega duha še nepokvarjen fant, doma iz bogatih Haloz, ki mi je bil že poprej dobro znan. Bil je določen, da me povede v Gradec. Salamiš! Nič me ni razveselila ta novost, pa hočeš, nočeš, zločinec nima pravice braniti se. Moj angel varuh me spremlja skozi polja, da se izogneva radovednim špibirgarjem, ki jim je srce poskakovalo veselja, da je domovina rešena zopet enega sovražnika, enega „vereterja.“ A zasledili so naju. Tu so se pokazale prve cvetke protestantovsko-nemške kulture. „Lejte, že ženejo f...., mi gremo proč od Rima itd.“

Na kolodvoru je že čakala cela vrsta radovednežev, a menda me niso spoznali. Prvikrat v svojem življenju sedem brez listeka v „ekstrakupe“ za eskortiranje, prvokrat se vozim brezplačno. Cutil sem se čudno povišanega, menil sem, da sem najmanj kakšen državni poslanec, a veliko več, ker še legitimacije mi ni bilo treba pokazati, moje legitimacije je že nosil orožnik na rami. V odkazanem kupeju sta bila že dva takšna izdajalca v spremstvu dveh orožnikov (možaka sta bila posestnika iz bližine Slovenjgradca).

(Konec prihodnjšč.)

Ko in zamotano, da ga zamore razumeti samo, kdor se je posebno z njim pečal. Treba bo urediti solstvo, železnice, parobrodstvo, morska pristanišča, pravosodstvo. Pomislite, da je naša država nastala iz pet različnih držav, katerih vsaka je imela svoje postave in sedaj bo treba izdelati enotno, skupno pravo za vse zadeve — kazenske in domače. Ali mislite, da bodo kmetski poslanci samo delili podpore, znižali davke, odpravili vojaščino itd. Brigati se bodo morali tudi za vse druge reči. Samostojna Kmetijska Stranka bo torej, kakor hitro bo prišla do vlade, morala opustiti svoje temeljno načelo, da se hoče pobrigati samo za kmeta in skrbeti samo za kmečke kornisti. Kakor hitro bi prišla do vlade, bi prenehala biti v tem smislu kmečka stranka, ker bi morala skrbeti za vse državne potrebščine in vsled tega postavljati na vodilna mesta moše, ki so zmožni skrbeti za te potrebščine, ne glede na to, če so kmečkemu stanu in imajo doma kmetijo, ali ne. Samostojna Kmetijska Stranka v tem smislu, kakor se je ustanovila med nami, je nekaj popolnoma nemogočega. Nemogoče je, da bi kedaj prišla do večine, ker je naš kmet tako razborit, da ve, da je vladanje samo kmečkih mož in s samo kmečkim programom v državi nemogoče. K večjemu bi privedlo do neke vrste kmečkega boljše vizma, ki bi slednjič snedel samega sebe. Kmet je pač najvažnejši stan v državi, gledati je treba, da se mu kolikor mogoče olajša stanje in da se ga kolikor mogoče pritegne k državotvornemu delovanju, da bi pa tako umetno napravilo, kot je državni stroj, zamogli peljati samo kmetje in samo s kmetškega stališča, je budalost.

Osebná dohodnina.

V zadnjem „Gospodarju“ sem razložil napoved dohodnine iz zemljišč in iz poslopij. Pojasniti mi je še treba, kako se naj napove dohodnina iz samostojnih podjetij in iz glavnicega premoženja od leta 1918.

a) Med dohodke iz samostojnih podjetij in opravil (trgovine, gostilne, razne druge obrti in zakupe) je prištevati vse kosmate prejemke, skupiček za prodane izdelke (blago), denarno vrednost blaga ob koncu leta po odbitku blaga ob začetku poslovnega leta, nadalje tuji vrednost blaga in izdelkov, ki so se iz teh podjetij vzeli in v lastnem gospodinjstvu davčnega zavezanca in njegove obitelji porabili. Odšteti pa se smejo izdatki za nabavo, prevoz, zavarovanje blaga, vzdrževanje in zavarovanje obratnih poslopij, stroški za osobe, davščine, amortizacija inventarja, slednjič vrednosti blaga v začetku poslovnega leta.

b) Med dohodke iz glavnice imovine je prišteti predvsem obresti državnih in drugih obilgacij in javnih posojil, zasebnih posojil, hranilnih vlog, zakupnine iz zakupa obrtovi itd.

Od vseh v zadnjem in današnjem „Gospodarju“ navedenih skupin dohodkov pa se še smejo odšteti: direktni davki z dokladami (izvzemi dohodnino ter davke od višjih dohodkov), plačane obresti dolgov, letna odplačila dolga, nadalje trajna bremena, ki slo- ne na posebnih pogodbah (užitki, prevžitki v denar- jih), če se verjetno dokažejo; dalje premije za zava- rovanja na življenje, za zavezanca samega do 300 K, za obitelj 600 K; konečno prispevki za bolniške bla- gajne, za zavarovalnine zoper škodo in nezgode, če se ti že niso odšteli zgoraj.

Odbiti pa se ne smejo predvsem stroški za ob- leko, hranó, stanovanje, zdravnika itd., skratka vsi stroški za vzdrževanje zavezanca in njegove obitelji; ti izdatki so brez izjeme podvrženi dohodnini.

Isto velja glede izgub, ki se nanašajo na pre- moženje (poškodbe hiš, zemljišč, izgube na živini, ki je poginila), izgube na glavnicega premoženju itd., nadalje se ne smejo odbijati zneski, ki so se upora- bili za izboljšanje ali pomnoženje premoženja (stavba novih poslopij itd.), izdatki na darilih in sličnih naklonitvah, ki niso v tesni zvezi z obratom.

Z ozirom na ta pojasnila, ki so izčrpana iz do- hodninskega zakona, je pač povsem jasno, da dohod- nina zadene tudi manjše posestnike. Po § 155 dohod- ninskega zakona je vsak, ki ima čez 1600 K dohod- kov v letu, zavezan plačati dohodnino.

Ako dohodki ali pridelki od leta 1918 še presto- pijo visokost 15.000 K, je po postavi z dne 16. febru- arja 1918, drž. zak. list št. 66, zraven dohodnine tu- di predpisati od ene in iste svote še davke od tako- imenovanih višjih dohodkov.

Opomba uredništva: V vseh davčnih zadevah daje zanesljiva pojasnila članom Slovenske Kmečke Zveze brezplačno Tajništvo Slov. Kmečke Zveze v Mariboru (Cirilova tiskarna).

Vinogradno poročilo.

Ormoško-ljutomerske gorice.

Od zadnjega mojega vinogradnega poročila sem, ki sem ga napisal pred 14 dnevi, se je položaj v vi- nogradih bistveno izpremenil. Trdovratnost grozdnih jagod je popustila in pod pekočimi solničnimi žarki se je začelo grozdje poedinih trtnih vrst mehčati in bar- vati. Najprej sta se udali bela in rdeča plemenka —

Zlahtnina — potem beli burgundec, tu in tam v bolj- ših legah tudi zeleni silvanec, dočim se šipon in laš- ki rizlec še trdovratno upirata. Toda, kakor je vide- ti, se bosta končno tudi morala udati. In tako je u- pati, da so se zmotili oni preroki, ki so nam proroko- vali za leto 1919 „meksikanerja“, t. j. letnik, kakorš- nega je dala gorica l. 1864.

Krasni solčni dnevi s praveato poletno vroči- no, kakoršni nas razveseljujejo v poslednjem času — daj nam jih Bog še prav obilo — so nam porok, da bode gorica precej zamujenega nadomestila in tako bode vsaj to malo, kar nam nista uničila peronospo- ra in plesen, dozorelo.

Iz vinogradov je trava z majhnimi izjemami že vsa spravljena in posušena, tu in tam so opravili tu- di tretjo kop. Sadje, zlasti jabolka, dozorevajo in ne kateri posestniki so začeli tudi že delati jabolčnico; hrušek je malo, sliv nič. Vobče pa je kakovosti sadja močno škodovalo poletno deževje.

Sredi meseca septembra 1919.

Anton Kosi.

Kaj bo z vinskimi cenami?

Piše: Rob. Košar.

Meseca junija in julija so začele padati vinske cene, ker se bodo „baje“ odprle meje in bo italijansko in drugo vino začelo preplavljati dežele, katere so bile dosedaj naše odjemalke.

Mnogo vinogradnikov je prodalo svoje vino po znižani ceni in je trpelo pri tem občutno škodo. Vinske cene so zopet poskočile in o kaki preplavi s tu- jimi vini ni duha ne sluha. Toda kako bo v jeseni? Morda pa se to prerokovanje izvrši prihodnje leto?

Tega se nam za sedaj še ni treba bati, kajti:

1. Je pridelovanje vina v vseh državah vsled vojne silno trpelo. Vsled pomanjkanja delavskih moči so bile gorice več let slabo obdelane, manjkalo je tu- di galice in žvepla, manjkalo je gospodarsko orodje, vsled pomanjkanja živine in rekvizicije sena in sla- me manjka gnoj itd. Malo je posestnikov, ki bi lahko rekli: Moje gorice so take, kakor pred vojno. V de- želah pa, kjer je divjala vojska, ali v krajih, ki so ležali za fronto, izgleda še huje.

2. Se je poraba (konzum) vina v vseh državah znatno zvišala. Dežele, ki so prej pridelovale toliko vina, kolikor so ga doma porabile, morajo sedaj vino uvažati. Celo države, ki so prej izvaževale na milio- ne hektolitrov, so sedaj navezane na dovoz iz drugih dežel. Francija dovaža n. pr. vino iz Španije in Ita- lije ne glede na uvoz iz Alžira, ki je znašal že prej v mirnem času nad 6 milijonov hl.

3. So vsled pomanjkanja vina na svetovnem tr- gu poskočile cene v vseh vinorodnih državah, čera- vno pričakujejo v Italiji, Franciji in Španiji še pre- cej dobro vinsko letino.

4. Manjka prometnih sredstev, da bi se izvažalo vino iz dežel, kjer bi ga bilo preveč, v tiste kraje, kjer ga primanjkuje.

5. So severne države, kakor Čehoslovaška in Poljska itd. vsled dolgega vojnega stanja brez vina in željno pričakujejo, da bi se odprle meje in ustano- vil redni promet po vodah in železnicah. Za te kleti bo treba mnogo jugoslovanskega vina!

6. Zabraneje slabo stanje valute dovoz iz Ita- lije, Španije in Švice tako, da še lahko konkuriramo (tekmuje) s temi proizvodi ne glede na cenejši do- voz iz naših dežel.

7. Manjka povsod posode! Ako bi nam Vsemo- gočni zopet naklonil tako bogato vinsko in sadno le- tino, kakor leta 1908, bi bilo to katastrofalno (uniče- valno) ne le za naše kraje, ampak za vse vinorodne dežele.

8. Se te „nesreče“ na vsem svetu nikdo ne boji. Iz navedenega se torej razvidi, da naše vinske cene za sedaj še ne bodo padle. Majhne izpremembe seveda niso izključene. Bog nam daj samo žarko in toplo solnce, da bo zrastle „pitna“ vinska kapljica in veliki stroški naših gorice se bodo obrestovali še ne- kaj let. Glejmo, da povzdignemo gorice s pridnim in umnim obdelovanjem zopet na isto višino, kakor so bile pred vojno. Naj nam ne bo žal dela, truda in — stroškov.

Vendar pa nam bo treba že sedaj skrbeti, kako in kam bomo prodajali bodoča leta naša vina. O tem prihodnjič!

Slinovka.

Hugo Hinterlechner, mestni uradni veterinar v Mariboru.

Pred kakimi osmimi dnevi se je po naši domo- vini kakor blisk razširila novica, da se je na Hrvat- skem in po nekaterih krajih Slovenije pojavila kuga slinovka. Predno smo se še zavedli, so bili vsi naši okrajji okuženi. Težko pričakovani sejni so se odpo- vedali, oziroma prepovedali. Slinovka je kužna bole- zen, ki napada prežvekovalce in svinje in je prenes- ljiva tudi na človeka. Ker ta kuga tako globoko po- sega v narodno gospodarstvo, naj ji bo posvečeno tu nekaj vrstic:

Bistvo in znaki bolezni. Bistvo te bo- lezni: povzročajo jo drobnostvor, čigar narava še do- sedaj ni dognana. Ko zaide v žival, potrebuje po na- vadi 2—6 dni, da se bolezen pokaže. Srednji stopinji mrzlice, katero lajik (nestrokovnjak) navadno prezre,

sledi pomanjkanje teka, žival se slini in emoka pri žvečenju. Na gobcu, na spodnji čeljusti, na nebu, na jeziku, se pokažejo v 1—3 dnevih mehurčki v veliko- sti konopljevega zrnja, ki dosežejo včasih celo veli- kost jajca. Vsebinska teha mehurčkov je v početku čis- ta, rumenkasta in postane konečno kalna. V nadalj- nih 24 urah popokajo ti mehurčki, tekočina izteče in namesto prejšnjih mehurjev ostanejo rdeče in zelo bo- leče rane, ki so s kožico prejšnjih mehurčkov pokri- te. Rane hitro celijo, ako jih zopet novo nastali me- hurji ne motijo. V istem času, kakor v gobcu ali ma- lo kasneje, se pokažejo na nogah, t. j. na svitku in med parklji jednaki mehurčki. V tem slučaju pravi- mo, da se je žival od gobca na nogah okužila. Zgo- di se pa tudi, da se bolezen najprej na nogah po- kaže in ker se žival od bolečine liže, pa se tudi v gobcu zastrupi. Tretji slučaj je, da se pri kravah po- javi bolezen z enakimi znaki na vimenu in zizkih. Svinja, ovca in koza zbolijo navadno na parkljih. Pri svinjah nastopijo na rilcu jednaki bolezenski znaki, kakor pri goveji živini. Če zboli žival na parkljih, težko hodi, stopica z jedne na drugo nogo in se v hu- dih slučajih celo razbosi. Omeniti moram, da slinov- ka ne nastopa vedno jednako. Vremenski vplivi naj- brže pospešujejo naravo in jakost glivic in te zopet povzročujejo hujše ali manjše znake obolenja. Tako se včasih zgodi, da se bolezen neznansko hitro raz- širi, a vobče malo nastopa. V nasprotnih slučajih pa bolezen slinovka z vso silo pritiska in nima žival no- bene odporne sile. Letošnja poročila govore vobče za naglo razširjenje in ne nevarno obliko.

Nevarnost za mlado živino. Bole- zen se prenese tudi na ljudi. Slinovka v- obče ni tako nevarna bolezen za odraslo živino. Ne- prijetno je, da žival vsled bolečin v gobcu in na par- kljih ne žre in vsled tega močno zgubi na teži in na mleku. Za mladiče, ki sesajo matere, je pa vedno ne- varnost, da zbole za vnetjem v črevesu in poginejo. Da taka bolna žival tudi delati ne more, je samo ob- sebi umevno in pomeni zopet novo škodo. Bolezen je tudi na človeka prenesljiva in nastopi z istimi zna- ki, kakor pri živini. Človek se nalezne bolezni, ako streže bolni živini ter se po končanem delu ne očisti temeljito, ali pa če uživa neprekuhanu mleko od bol- nih krav. Meso bolne živine ni človeškemu zdravju škodljivo, vendar more le živinozdravnik določiti, kateri deli so užitni.

Kako nam je v našem sedanjem po- ložaju ravnati. 1. Prva naloga naj bo, da po možnosti zabranimo, oziroma odvrnemo kuž- no bolezen. Državna uprava stribi s splošnim za- konom proti kužnim boleznim iz leta 1909, da se kužne bolezni ne razširjajo, oziroma omejuje na najmanjše število. Dolžnost posameznega dr- žavljanca je, da izpolnjuje točno izdane naredbé in navodila. Priporočamo najtopljeje, da v seda- njem času nihče ne kupuje ne govede ne svinj od nepoznatih gospodarjev, najmanjše pa od ži- vinskih trgovcev. Vsak gospodar, ki pa že mora kupiti živinče, naj isto vsaj za osem dni postavi v stran, da ne pride z domačo živino niti pri krmljenju, niti pri napajanju in na paši v prav- nikako dotiko. Živali naj za ta čas ena oseba streže, ki zopet z domačo živino nikakor ne pri- de v dotiko. Med tem časom naj se žival natan- čno v vsem kretanju in obnašanju opazuje. Skr- bimo, da za čas sedanjega kuge ne bodo zahajali tuji ljudje v naše hleve. Tukaj mislimo mesarje, živinske trgovce, mešetarje, rezarje in berače. Ker so poslednji tudi ljudje in naše pomoči po- trebni, če jih vzamemo že pod svojo streho, od- kažimo jim prostor, da ne morejo priti v dotiko neposredno ali posredno (s krmo ali steljo, na kateri berači in tuji leže) z našo živino. Pripo- ročljivo je sedaj tudi kuretino ne kupovati iz ne- poznanih krajev, kuretina brska po cest in po gnoju in lahko zanese kužni otrov. Konečno naj še omenim, da tudi svojih ljudi (družine) pod nobenim pogojem ne pustimo v tuje in okužene hleve, ker bi le to radovednost lahko predrago plačali.

Kaj storiti v prvi sili? Če si pa ta- ko nesrečen, da te je bolezen obiskala, je tvoja dolžnost, če tudi le sumiš, da ti je žival na sli- novki zbolela, da takoj prijaviš slučaj obolenja svojemu županu. Ta zopet pošlje prijavo na okr. glavarstvo, katero odpošlje na državne stroške svojega veterinarja (živinozdravnika), kateri od- redi v smislu § 31 živ. kužnega zakona veteri- narsko varnostna uredbe, katere imajo edini na- men, da v prvi vrsti tebi pomagajo in da se bo- lezen ne razširi, oziroma omeji. Žalibože pa je med našim ljudstvom toliko vsevedežev, kateri hočejo vse bolje vedeti, kakor izkušeni v službi.

osiveli svetovalci živinozdravniki, se rogajo postaviti, zbijajo neslane šale in kakor nalašč, delajo nepostavnosti. Drugi zopet se boje zaprtije, prikrivajo bolezen, hodijo brezskrbno po drugih, še ne okuženih hlevih in pomagajo tako bolezen razširjati. Takim ljudem manjka izobrazbe in ker ne pojmi nevarnosti, se hočejo važne in učene delati, dokler ni nesreča gotova. Kolikokrat slišimo te vrste ljudi bevskati, bolezen je bila in bo, Bog jo je poslal. Res je, da brez božje volje se ničesar ne zgodi, noben umrljiv človek pa ne ve, zakaj so te ali one glivice, ki kužne bolezni povzročajo potrebne ali nepotrebne; a Bog je dal človeku razum, ter mu razsvetil pamet, da je spoznal bistvo bolezni, vzroke in da je našel sredstva, da more te drobnostvare, katere najbistrejše oko le z učenjaškimi pripomočki ugotavlja, zatirati. Pokorite se odredbam živinozdravnikov. Ker pa ne moremo biti vsi učenjaki in se ne moremo vsi pečati z zdravilstvom, je naša dolžnost, da naša srca ne zapiramo dobrim naukom in se pokoravamo zakonitim določbam in navodilom strokovnjakov. Ko si kužno ali sumljivo zdržanje svojega živinčeta županu naznanil, takoj postavi svojo živino pod zaporo. Ne pripusti, da bi tvoja živina z drugo v dotiko prišla, ne hodi v tuje hleve in ne dovoli sosedom in tujcem v tvoj hlev. Ako imaš več hlevov, določi za postrežbo v hlevu, kjer je bolana žival, osebe katere ne smejo prestopiti hleva, kjer še stoji zdrava živina. Paži, da služinčad ne bo stregla ob enem bolene govedu in zdrave svinje ali narobe. Vsa druga navodila ti bo dal uradni živinozdravnik, kateremu popolnoma zaupaj, brez strahu in brez predsodkov, čigar prva dolžnost je, tebi pomagati. Zdravljenje slinovke je različno.

Domača zdravila. Na parkljih obolela slinovka se zdravi, da vsak dan s toplo vodo umijemo parklje in svitek do biclja in potem namažemo s črnim oljem, ki se kuha iz bukovih ali javorjevih tresk. Po naših krajih tega sredstva ni težko dobiti, tudi ni drago. Drug način je, da trosimo po bolnih parkljih prah iz enakih delov žganega galuna in modre galice. Tretji način je, da se izpirajo noge do bicljev z 2% formalinovo raztopnino. Je še več sredstev, katera pa po potrebi nasvetuje živinozdravnik. Slinovka v gobcu se zdravi slučajno primerno. V prvi vrsti treba rabiti sredstva, da se mastne sline iz gobca, toraj iz ran odstranijo. V to svrhu je najboljša topla voda, kateri se primeša polovico jesiha, to vodo se ubrizgava bolnemu živinčetu v gobec, ali pa se v to tekočino namoči mehko cunj, s katero se gobec izpira. Priporočljivo je tej okisani vodi pridjati prilično na 1 l vode za en oreh žganega galuna in jedno zrno stolčenega česna. Za gobec izpirati je jako uместno tudi skuhovina iz svežih orehovih listov, iz suhe hrastove skorje, gomilčni čaj in tak iz žajbelja (žaubeja). Sredstva, katera ti zamore le živinozdravnik dobaviti in nakazati so: pioktorin, kromova kislina, sterilol itd.

Ravnanje z obolelo živino. Bolna živina potrebuje v vseh slučajih mehko, suho steljo, snago, najpazljivejšo postrežbo, čisto, svežo vodo, okisano z octom ali solno kislino, svežo krmo, mehko seno, repo, kuhan krompir ali prekuhan mleko. Ker je v sedanjih časih težko dobaviti razkužila, se priporoča, da v najobilnejši meri izrabimo lug, katerega delajo gospodinje iz pepela.

Prepričan sem, da bodo gospodarji, držeči se predstojecih navodil, slinovke obvarovani in če bi jih nesreča doletela, da bodo svojo živino v najkrajšem času brez izgube ozdravili.

Politični pregled.

Vlada odstopila.

Demokratsko-socialistična vlada v Beogradu je odstopila, ker ni imela zadostne večine in nasprotovala ji je tudi ostra opozicija. Vsa pogajanja ministrskega predsednika Davidoviča z opozicijo so se razbila, vladi ni preostajalo drugega nego podati ostavko. Davidovič je odstopil s celo svojo vlado, ostavko je sprejel tudi regent Aleksander. Komaj odstopila vlada lahko prištevamo med svoje uspehe le cele kilometre brezuspešnih pogajanj, neizpeljan program in cele vagone psovk raznih liberalnih listov, ki so oštevali opozicijo, ker je bila proti vladi. Z odstopom vlade se je dosegel cilj, katerega je zasledoval dr. Korošec in Jugoslovanski klub.

Ministrskim predsednikom nove vlade, katere mu je izročena sestava nove vlade, je določen do-

sedanji predsednik Narodnega predstavništva Draža Pavlovič. On se že posvetuje z raznimi strankami v parlamentu, da se osnuje novi koncentracijski kabinet iz vseh strank in klubov, kakor ga je zahteval že pred enim mesecem dr. Korošec na čelu Jugoslovanskega kluba. Pavlovič je bil pri regentu Aleksandru, kateri je poklical k sebi tudi vse voditelje raznih zborničnih strank, da mu ti poročajo o sestavi nove vlade, katere hitro delovanje je nad vse potrebno radi naše zunanje politike pa tudi, da se enkrat uresniči in izpelja naše valutno vprašanje in agrarna preosnova. Upamo, da bomo tekom prihodnjih dni že imeli novo vlado, ki bo zmožna rešiti prenujena vprašanja in nujne zahteve naše kraljevine.

Avstrijska republika podpisala mirovno pogodbo.

V gradu St. Germain se je podpisala 10. t. m. mirovna pogodba z Avstrijo. V tej pogodbi so priznali Avstriji tudi še mesto Radgono. Podpisal jo je pooblaščenec avstrijskih Nemcev, državni kancler dr. Renner. Za njim so podpisale pogodbo velesile: Amerika, Anglija, Francija, Italija in Japonska. Podpisom so se pridružili tudi Poljaki in Cehoslovaki. Začasno ste odtegnili podpis: Jugoslavija in Rumunija.

Jugoslavija se protivi podpisu radi paragrafa 51 te mirovne pogodbe. Ta paragraf namreč zahteva, da pridejo vse zahteve narodnostnih manjšin, vse carinske zadeve in železniški tarifi pred zvezo narodov. Pred zvezo narodov pa ne spadajo naši kraji, katere so zasedli Italijani. In kedo bo čepel v tem razsodišču zveze narodov: Amerikanci, Angleži, Francozi, katerim so naše razmere španske vasi in pa naši sovragi Italijani, ki nas bodo tlačili potem tega krivičnega paragrafa 51. Po tej točki mirovne pogodbe bi prišla naša kraljevina v popolno politično in gospodarsko odvisnost od Italije. Naša vlada v Beogradu je odpoklicala naše oddoslanca mirovnega odposlaništva v Parizu, da se ž njimi posvetuje glede naše zunanje politike in osobito glede paragrafa 51 in podpisa mirovne pogodbe z avstrijsko republiko.

Italija.

Naši javnosti izza dobe svetovne vojne dokaj znani italijanski pesnik Gabriele D'Annunzio, ki je slovel v vojni kot letalec, si je zadnje dni dovolil, kakor pišejo časniki brez dovoljenja italijanske vlade, kar na lastno roko pohod z vojaškimi oddelki na Reko, katero je zasedel v imenu Italije. Te zasedbe se pa niso udeležili samo italijanski prostovoljci, ampak tudi vojaštvo. Iz Trsta in drugih Italijanom naklonjenih mest vre vse polno italijanskih prostovoljcev v Reko, da ojačijo zasedo. Italijani so v Reki odstranili vse ententne zastave in jih pometali na tla. Angleška posadka je v Sušaku, francoska pa se je ukrcala na ladje. Italijanski ministrski predsednik Nitti se sicer huduje nad tem samooblastnim ravnanjem prenapeteža D'Annunzia, ker se boji entente; v resnici pa se je zaseda Reke doigrala z vednostjo italijanske vlade, ki bi rada dosegla s pomočjo orožja, vojaštva in nasilja, kar jej ni hotela priznati potom njenih zahtev pariške konferenca. Italijani so zapustili Sibenik in druga dalmatinska mesta. Povsod, kjer so iz Dalmacije odromali nasilni Italijani se ondotno ljudstvo neizmerno veseli objema bratske in svobodne Jugoslavije.

Kmečka Zveza.

Shod zaupnikov. Dne 11. septembra se je vršil v Mariboru dobro obiskan shod glavnih zaupnikov SKZ. Zastopani so bili vsi okraj. Shodu sta predsedovala člana predsedstva KZ. župana Galunder in Schöndorfer. O političnem položaju je poročal dr. Kulovec iz Ljubljane. Shod je soglasno odobrila taktiko Jugoslovanskega kluba in mu je izrekel popolno zaupanje, zlasti še njegovemu načelniku dr. Korošcu. Shod zaupnikov, se je bavil temeljito z organizacijo stranke. Zaupniki so poročali tudi o domačih političnih in gospodarskih vprašanjih. Enoglasno so protestirali proti načinu, kako izrablja davčna oblast davek o dohodnini proti kmetiskemu ljudstvu. Iz poročil glavnih zaupnikov je razvidno, to lahko povemo, davčni oblasti, da se naj ne igra dalje s potpečljivostjo kmetov. Sklenjena je bila ostra resolucija v tem oziru in izvoljeni zastopniki, ki jo naj izroče s pojasnili davčni oblasti in politični oblasti, posebno pa deželni vladi in Jugoslov. klubu. Na zaupnem shodu se je izvolil tudi izvršilni odbor VLS za Stajersko in Prekmurje. Sprejelo so se te-le resolucije: 1. Zaupniki SKZ izražajo popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu in njega načelniku dr. Korošcu za neustrašen nastop v interesu naše celokupne države. 2. Se zahvaljujejo vodstvu VLS za smoteno delo v prid slovenskemu ljudstvu. 3. Odobrujejo delo Jugoslovanske Kmečke Zveze in izjavljajo, da hočejo roko v roki z njo se boriti za dobrobit kmetškega ljudstva. 4. Zahtevajo ustanovitev kmetške zbornice kot stanovske organizacije kmetov. 5. Hočejo po načelu samopomoči potom zadrug doseči cenejši nakup potrebščin in izdatnejše vnovčevanje kmetških pridelkov. 6. Zahtevajo sklicanje pokrajinskega zbora za Slovenijo. 7. Protestirajo proti krivični odmeri davkov in, zlasti vinskega in dohodninskega davka, ter visoki carini, ki podražuje najnujnejše potrebščine. 8. Protestirajo proti predloženemu načrtu šolskega zakona, ki je za kr-

ščansko kmetško ljudstvo nesprejemljiv. 9. Zahtevajo, splošno, jednako in tajno volilno pravico za vse moške, kakor tudi za ženske, ki so dopolnili 21. leto. Volitve naj se izvedejo v najkrajšem času.

Kamnica pri Mariboru. V nedejo dne 14. t. m. se je tukaj vršil ustanovni shod tako potrebne podružnice Slovenske Kmečke Zveze za našo župnijo. Na shodu sta govorila versko in narodno zavedni kmet Hlebič od Sv. Križa ter urednik Stupan. Za predsednika novo ustanovljene podružnice je bil izvoljen naš priljubljeni nadučitelj in gerent Franc Ceppe. Ze takoj prvi dan je pristopilo k naši organizaciji lepo število Kamničanov kot dokaz, kako potrebna je bila ta organizacija za našo župnijo. Kmetje, viničarji, hlapeč, dekle in delavci pristopite vsi k naši Slovenski Kmečki Zvezi!

Pri Sv. Rupertu v Slov. gor. je bil po rani sv. maši shod KZ zelo dobro obiskan. Udeležili so se ga župani in najodličnejši možje cele župnije. Predsedoval je gerent Vogrin. Govoril je urednik Zebot o programu in organizaciji Kmečke Zveze in o političnem položaju. Sestavil se je krajevni odbor Kmečke Zveze.

Pri Sv. Barbari niže Maribora je zborovala ob dobrem obisku KZ. po večernicah. Predsedoval je župan Zivko. O političnem položaju in organizaciji je govoril urednik Zebot. Na čelu krajevnega organizacije KZ. so najodličnejši možje in žene.

Okrajna zbornica S. K. Z. za ormoški okraj se je na svojem sestanku dne 14. t. m. posvetovala o važnih političnih in gospodarskih vprašanjih kmetškega prebivalstva za ormoški okraj. Sprejeta je bila resolucija proti previsoki odmeri osebno dohodninskega davka in davka na vino za domače potrebščine. Sklenil se je protest proti zavlačevanju volitev v državno-tvorno skupščino, kakor nameravani izdaji krivičnega šolskega zakonika s katerim se hoče deca podržaviti proti volji starišev in izriniti verska vzgoja otrok iz šole. Zahteva se ugodnejša železniška zveza Maribor—Središče in naprava železniške zveze Ormož—Ljutomer. Zahteva se znižanje žel. tarifa za vožnjo III. razreda in popravilo vozov, ki danes niso pripravni niti za prevažanje živine, tem manj za ljudi, od katerih se pobira visoka voznina. Kmečko prebivalstvo iz Ormoža in okolice protestira proti vmešavanju Sokolstva v naše narodne šole in vzgoji kmetške dece v brezverskem sokolskem duhu. Šola bodi šola in ne torišče strankarske in brezverske politike.

Shodi Kmečke Zveze. Dne 21. septembra po rani službi božji v Selnici ob Dravi v Kroisovi hiši (Golec, Zebot), na Ptujski gori pred cerkvijo (Krajnc, Hlebič), pri Sv. Marku niže Ptuja (Brenčič), po pozni sv. maši pri Sv. Marjeti (M. Brenčič), po večernicah v Majšpergu pri g. Sagadinu (Krajnc, Hlebič), v Dornovi (Brenčič). — Dne 28. septembra: po rani božji službi v Zavrču v šoli (Golec, Zebot), na Hajdinu v Društvenem domu (Brenčič), v Zibiki (Pušenjak), po večernicah pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju (M. Brenčič), v Podčetrtku (Pušenjak), po rani sv. maši pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. v šoli (govornik iz Maribora). — Dne 5. oktobra: po rani sv. maši gospodarsko politično zborovanje pri Sv. Antonu v Slov. gor. po pozni božji službi pri Sv. Trojici (govorniki se še določijo). Prosimo zaupnike, da agitirajo povsod za številno udeležbo.

Za Ljutomerski okraj, Prekmurje in Medžimurje se vrši v nedeljo, dne 5. oktobra popoldne ob 14. uri (2.) velik shod kmetškega prebivalstva in sicer na Cvenu v gostilni „pri veselem Kmetu“. Govorijo poslanci: dekan Ozmeč, nadrevizor Pušenjak, Jakob Rajh in Novak. Po shodu tombola gasilnega društva. Vabimo na shod vse naše somišljenike iz Ljutomerskega okraja, Prekmurja in Medžimurja.

Zaupnike Kmečke Zveze po vseh župnijah Slov. Stajerskega prosimo, da takoj pošljejo tajništvu KZ v Mariboru seznam krajevnih in okrajnih odborov KZ.

Za člane Kmečke Zveze posreduje tajništvo KZ brezplačno v davčnih, vojaških in drugih zadevah. Pisma je nasloviti: Tajništvo SKZ. v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Shode Kmečke Zveze je treba naznaniti okrajnemu glavarstvu. Vloge ni treba kolekovati. Shode pod milim nebom je treba naznaniti osem dni naprej in navesti dnevni red.

Naše krajevne organizacije naj nam nemudoma pošljejo pritožbe posameznikov proti krivično odmerjeni dohodnini. Navesti je treba dokaze, ki so utemeljeni.

Gospodarske novice.

Redni občni zbor Gospodarske Zveze, centrale za skupni nakup in prodajo se bo vršil v Ljubljani dne 7. oktobra t. l. ob 16. uri v uradnih prostorih.

Gospodarska zadruga v Ormožu. V nedeljo, dne 14. t. m. se je vršil občni zbor Gospodarske zadruge za ormoški okraj. Naravnost

sijajna udeležba članov celega okoliša je pokazala, da se kmetstvo ljudstvo za zadrugo v resnici zanima. V načelstvo in nadzorstvo je izvoljenih 17 najuglednejših posestnikov ormoškega okraja. V ravnateljstvo pa veleposestnik Ivan Petek na Hardeku kot ravnatelj, Martin Skoliber, posestnik v Pušencih njega namestnik in Andrej Kovačič, posestnik na Dobravi Ormož, kot član ravnateljstva. Blagajničarjem pa Peter Munda, veleposestnik v Cvetkovcih. Obstoj zadruga je zasiguran in je že želeli, da prične zadruga z obratovanjem v najkrajšem času.

Podpore za dijake višjih in srednjih kmetijskih šol. Iz študijskega fonda za kmetijsko šolstvo je oddati več podpor slušateljem višjih in srednjih kmetijskih šol v domovini in v inozemstvu (Dunaj, Praga, Klosterneuburg), ki jih žele v svrhu svojih študij. Podpore bodo podeljene v taki višini, da omogočijo študij tudi v inozemstvu. Nekolkovanim prošnjam je priložiti študijska spričevala, krstni in domovinski list ter uradno potrjen izkaz o premoženjskih razmerah, v katerem je posebej navesti, ali prosilec že uživa kako ustanovo. Na tozadevno že vložene prošnje se bo istotako oziralo. Prošnje je vložiti do 30. septembra t. l. in jih nasloviti na Slovensko kmetijsko družbo v Ljubljani.

Pojavila se je kuga slinovka in parkljevka v mnogih občinah okraja celjskega in tudi v nekaterih dvorcih okraja slovenjegraškega.

Črna svinjska kuga (pljučna) se širi. Zanesli so jo k nam iz južnih krajev. Železničarji so kupovali tam male prašiče za nizko ceno (komad po 30—40 K) in so jih pri nas drago prodajali. Tako se je zanesla ta kuga, ki je nevarnejša kot rdečica, v naše kraje. Proti pljučni kugi tudi cepljenje nič ne izda. Živinozdravniki svetujejo kot edino sredstvo proti tej kugi: snago. Pobelite svinjake (pod in stene) močno s svežim apnenim beležem, dajajte svinjam na dan večkrat sveže vode in svežo krmo. Pazite, da kak tujec ne pride v bližino hleva in svinj. Vsak sumljiv slučaj takoj naznanite bližnjemu živinozdravniku.

Bogata vinska trgatev „Jugosl. Ekonomista“ poroča, da bo ob Neretvi v južni Dalmaciji letos zelo bogata vinska letina. Trgatev se je pričela že 15. septembra.

Sadje. V Slov. goricah je sadno drevje (jabolka) dokaj dobro obrodilo v Šmartinu pri Vurbergu, na Vurbergu, pri Sv. Barbari, Sv. Rupertu in še nekaterih drugih krajih. Sadjarje pozivamo naj si napravijo čim več sadnega mošta, ker bo imel isti zelo lepo ceno.

Hmelj. Žatec, dne 11. septembra. Na deželi se živahno kupuje po 1250—1300 K (čeških) za 50 kg — izvanredno lepo blago tudi 1325 — prav čvrsto pomalem se dviguje cene — tu na trgu se je prodalo 30 bal po 1260—1300 K Nürnberg mirno, pa čvrsto 490—550 mark za 50 kg.

Za davkoprosto kuhanje žganja je treba letos naznaniti najpozneje do 15. novembra pri pristojnem oddelku finančne straže.

Električna sila za kmetijske obrate. Slovenska Kmečka Zveza je poslala vladi nujno zahtevo naj se električna sila iz Fale napelje tudi v kmetijske kraje. Električna sila se bo dala uporabiti za gonilno moč pri mlatilnicah, slamoreznicah, domačih mlinih, žagah itd., ter tudi za razsvetljava. Tudi občine kmetijske podružnice, okrajni zastopi in krajevne organizacije KZ naj napravijo take vloge na vlado.

Za 200 milijonov robe dobi Jugoslavija iz tujine, tako poroča zagrebški „Jugoslav. Ekonomista“. Jugoslovanski veliki trgovci so sklenili zvezo z trgovci v Ameriki, na Francoskem in Angleškem. Dobili bomo za zimo bolj ceno blago za obleko, perilo in obuvalo. Dobili bomo tudi stroje, petrolej, sveče, bencin, gumi, zdravila itd.

Težavne dobave sladkorja iz Češke. Največ sladkorja na svetu pridelata bogata Češka. Sedaj se vse države pulijo za češki sladkor. Švicarska ponuja najvišje cene. Francoska vlada je sklenila s Čehi dogovor za 2000 vagonov sladkorja. 100 vagonov češkega sladkorja za Francosko je dospelo pred 10 dnevi v Hamburg. Z izvozom sladkorja na Francosko, v Švico in Anglijo si je Češka dvignila denarno vrednost (valuto). Francozi namreč plačajo Čehom sladkor z zlatom. Ker je šlo in še bo šlo toliko sladkorja v zahodne države, je izostal obljubljenih 600 vagonov sladkorja za Jugoslavijo.

Angleška sol za Jugoslavijo. Anglija je poslala s 4 parniki velike množine fine bele soli

za Jugoslavijo. Parniki, naloženi s soljo so dopeli dne 2. septembra v Dubrovnik, odkoder se bo sol razpošiljala po naši državi.

Veliko tovarno strojev so ustanovili v Subotici v Slavoniji. Tvorница bo izdelovala predvsem poljedeljske stroje.

Stroji za mesarje. Urad za pospeševanje obrti ima za oddati sledeče, že rabljene mesarske stroje: 1 stroj za mešanje, 4 stroje za basanje, 2 stroja za rezanje, 1 stroj za mečkanje. Interesenti se naj blagovolijo zglasiti pri omenjenem uradu na Dunajski cesti št. 22.

Kisik (Oxygenium). Tvrde, ki se zanimajo za nakup kisika, ki se je začel izdelovati tudi v naši državi, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani naslov dotičnega tuzemskega vira.

Avstrijska krona je v Švici sedaj vredna samo 8 1/2 centimov (vinarjev). Tako daleč so zavozili Nemci. Denarni polom Nemške Avstrije je neizogiben.

Razne cene. Cene za skorje se sedaj gibljejo med 40 K za 100 kg, za čreslovino pa med 42 do 44 K za 100 kg od postaje nakladanja. — Cene za razne sveže živalske kože so sedaj, kakor sledi: Konjske kože komad 50—68 K, goveje kože (vsakovrsne) 15—14 K za 1 kg, telečje kože 15—16 K za 1 kg; za suhe kozje in ovčje kože 12—16 K za komad, za kožo jagnjet 6—8 K komad. — Cene za raznovrstna žita so v Jugoslaviji nekako sledeče: Pšenica 100 kg 210—260 K, rž 200—220 K, ječmen 200—220 K, koruza 200—220 K, oves 200—220 K, aida 160—170 K in žizol 220—260 K za 100 kg.

Tedenske novice

Poročil se je dne 3. t. m. na Humu pri Ormožu gosp. Franc Kropivšek, ing. agrar. učitelj na kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel., z gospodično Reziko Trstenjakovo iz vrlo narodne rodbine Krčevine—Brebrovnik. Vrlemu narodnemu paru najboljšo srečo in blagoslov božji.

Dr. Stanko Majcen, koncipist pri poverjeništvu za uk in bogočastje, je povišan za komisarja.

Iz notarske službe. Notar Fr. Stupica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je dobil od vlade v Ljubljani poverilo za izvrševanje notarskih poslov. Cestitamo mu!

Šestdesetletnica premeščenja lavant. škofije iz Št. Andraža v Maribor. Pred 10. leti so se vršile v naši škofiji mnogotere Slomškove slavnosti v spomin 50 letnice, odkar je 21. septembra 1859 prestavil svoj škofijski sedež iz Št. Andraža v Maribor. Torej je od tega letos že 60 let. Tudi to okroglo število sicer ne bo dalo povod tolikim slavnostim, vendar ker je njegova škofija v Jugoslavijo sprejeta, in ker ni nemala njegova zasluga, hočemo njegov spomin oživotiti. V Mariboru dobi svoj trg nepozabni vladika. Naj se tudi drugod njega spomnijo, kjer bodo prekrševali ulice. Če bi bili veliki deli naše škofije že pod sekovskim škofom, bi pač gotovo bili za nas izgubljeni. Nasprotno pa, če bi Slomšek bil mogel takrat k nam priklopiti še one obmejne fare, kjer se še je nahajal slovenski živelj, bi sedaj ne bili za nas izgubljeni. Če bi bil ostal v Št. Andražu, bi v sedanjih časih še škofijski sedež bil v nevarnosti, ki bi s seboj potegnil v Nem. Avstrijo morebiti celo škofijo; škof bi bil gotovo kak Nemeč. Mesto Maribor bi imelo veliko manj slovenske duhovščine torej tudi manj narodnih delavcev.

Mladeniški shod na Brinjevi gori se je dne 14. t. m. krasno obnesel. To je bila sijajna manifestacija krščanske misli in naših organizacij v konjiškem okraju. Predsedoval je vrli naš Matej Napotnik. Govorili so: Mirt, Stabej, Preglej in cela vrsta kmetijskih in delavskih mladeničev. Tudi očetje so se v velikem številu udeležili slavnosti.

Otvoritev Društvenega doma v Slivnici pri Mariboru se vrši v nedeljo, dne 21. septembra po večernicah. Na vspeh: Slavnostni gavor (č. g. Mihalič), petje, igri „Pogodba“ in „Oh ta Polonca“! Sodeluje dijaška godba iz Maribora. Vstopnina: Sedeži 1.—2. vrsta 4 K, 3., 4. in 5. vrsta 3 K, 6., 7. in 8. vrsta 2 K, stojišča 1 K. Slovenci in Slovenke iz Dravskega polja, pohitite ta dan vsi v Slivnico!

Telovadba ali ples. Znano je, da mnogi fantje in dekleta zelo radi plešejo in da jih ni mogoče od plesa odvrti. Kolko bolje bi bilo za njihovo dušo in telo, če bi vendar se dobil nadomestek za to norenje pri pijači v zaduhli sobi in ponoči. Telovadni odsek Orel je že morebiti najbližji pripomoček, ki bi obrnil njih pozornost na

se. Tako bi rešili vsaj nekaj boljših. Tudi k javnim telovadnim vajam bi se lahko dobilo enega s harmoniko, da telovadbo spremlja.

Regulacija Pesnice. Na shodih Slov. Kmečke Zveze pri Sv. Rupertu in Sv. Barbari se je z vso odločnostjo zahtevalo, naj se Pesnica čimprej regulira. Letos je poblatila seno in otavo ter poplavila njive. Nemci so poprej regulirali Pesnico samo v Langentalu, kjer imajo nemčurji, nemški grofje in baroni svoja posestva. Voda sedaj še z večjo silo pridere v nižine pri Sv. Marjeti, Sv. Lenartu, Sv. Rupertu, Sv. Bolfenku itd. Slov. Kmečka Zveza je poslala poslanca in vladi nujen poziv, naj se Pesnica čimprej regulira.

Pozor pred židi! Odkar se je ustanovila svobodna samostojna Jugoslavija, začela se je počasni plaziti krog Slovenije, najnevarnejša golazen — židje. V Hrvatski, Sloveniji in Srbiji je tega Abrahamovega zaroda kot zvezd na nebu. Edina Slovenija je dosedaj zapirala čifutom duri, da je niso še okužili niti v političnem, niti v gospodarskem oziru. Pa že si je začel tudi pri nas židovski kapital osvojati naše trgovine, industrijo in denarni trg. Ako bi se židom posrečilo, da nas preplavijo in zbašejo v svojo oderuško torbo, zaman je bila vsa naša kri, vse strašne žrtve našega naroda za osvobojenje domovine, brezploden trud naših narodnih velikanov: Korošca, Kreka in Jegliča. Pazimo in ustavljajmo se z vso silo usiljivim čifutom, da ne bomo postali v gospodarskem oziru od židov zaslužnjena raja na lastnih tleh in v lastni hiši!

Novo žigosanje bankovcev napovedujejo hrvatski listi. Ker je bilo prvo žigosanje pomanjkljivo, bodo sedaj žigosali bankovce natančneje.

Nemški bankovci po 50 mark (tiskani 20. okt. 1918) so brez veljave. Nemška državna banka, jih je dne 10. septembra izločila iz prometa.

Dolar, denarna označba za vse države. Poljski finančni minister dr. Bilinski je stavil za veznikom v Parizu predlog, naj se za vse države na svetu določi dolar kot enotna označba denarja. Finančni strokovnjaki se sedaj posvetujejo o tem predlogu.

Gospodarski urad celjske pukovske okružne komande, poziva moštvo 46. pešpolka, katero je bilo v nemškem vjetništvu in je dospelo 30. avgusta t. l. z transportom v domovino in se nahaja sedaj na dopustu, da se zglati v svrhu izplačevanja pristojbin za čas vjetništva pri zgorajšnjem uradu (Kralja Petra vojašnica, soba št. 25) in sicer se izplačuje vsaki dan razven nedelje od 10—11 in od 15—16. ure. Zglasiti se morajo do konca tega meseca in se na poznejše prijave ne more ozirati.

Na novoustanovljeni meščanski šoli v Ljutomeru se bodo sprejemali učenci in učenke v ponedeljek, dne 29. t. m., od 9. do 11. ure, v nekdanji nemški šoli. Zahteva se s povoljnim vspehom dovršeno 5. šolsko leto. S seboj je prinesiti krstni list in zadnje šolsko naznanilo. Po vpisovanju se vrši kratek sprejemni izpit. Podrobna pojasnila daje ravnatelj Bauhart.

Prireditve prleških visokošolcev v Radencih dne 7. t. m. se je izvanredno dobro obnesla. Z mnogobrojno udeležbo je občinstvo pokazalo svojo naklonjenost akademski mladini in popolno razumevanje njenega gmotnega položaja; zlasti s številnimi prispevki v denarju in dobrih za srečolov, katerih pa tukaj radi pomanjkanja prostora ne moremo navesti. Čisti pribitek, ki ga dobijo naše visokošolske menze znaša svoto K 4686.50. K temu lepemu uspehu so zelo mnogo pripomogli s svojim požrtvovalnim sodelovanjem gđ. Minka Zaherlova, g. nadučitelj Cvetko s pevskim zborom in gđ. Inka Karbova. Za vse darove in storjene usluge se prireditveni odbor najprirčneje zahvaljuje.

Petnajstdnevni tečaj za tajnike pokrajinskih (oblastnih) odborov za zaščito dece priredi državni oddelek za zaščito dece v Beogradu od 15.—30. septembra t. l., na katerem se podajo udeležencem najpotrebnejše instrukcije, pouk in navodila za pravilno vršitev tajniške službe.

Komanda drav. divizijske oblasti priredi sredi meseca oktobra konjske tekme v Ljubljani. Pri teh tekmah bo zastopana tudi kmečka dirka za kmetovalce Slovenije. Daljava 1600 metrov. Jahalci se naj udeležijo tekme v narodnih nošah. Podrobnosti o tej tekmi izidejo v kratkem. Čisti dobiček je namenjen slovenskim invalidom.

Dobava drv oddala se bo za garnizijo Maribor potom ofertalne licitacije: Offertalna licitacija vrši se dne 30. septembra t. l. ob 10. uri predpoldne pri komandi mesta. Vsi interesenti se vabijo, da vložijo svoje pismene oferte zapečatene najpozneje do 28. septembra komandi mesta.

Vse podrobnosti so razvidne iz razglasa v „Službenih novinah“, ki izhajajo v Beogradu. Potrebne informacije dobijo interesenti pri komandi mesta.

Tihotapci spravljajo v naše kraje ničvreden denar Nemške Avstrije. Kmetstvo ljudstvo pozivamo, da je previdno. Nemškega denarja, ki ima rdeči pečat in 20 kronske bankovce II. naklada ne morete sedaj skoro nikjer spraviti v dober jugoslovanski denar.

Preko morja. Angleško parobrodno društvo „Cunard Linie“ je napravilo z našo državo za nas ugodno pogodbo. „Cunard Linie“ bo za Jugoslavijo prevažala iz Reke in Dubrovnika potnike in blago v svet ter jih prevažala zopet nazaj.

Podpisani iz srca pozdravljamo bralce „Slov. Gospodarja“ in vas prosimo objavite to v listu, da bodo domači vedeli, da smo še pri življenju, ker mi Gornje Savinčani nismo dobili nobenega poročila od doma. Ivan Klemše iz Rečice, Franc Korošec iz Mozirja, Krebs Franc iz Gornjega grada. Na enkratno svidenje!

V nedeljo se bode dražbalo v Krčevini, Badlova ulica šest dreves trdega lesa. Opozorjamo na ta les mizarje in tesarje.

Zbor odposlancev spodnještajerskih okrajnih in občinskih zastopov se je vršil v Celju dne 11. t. m. Na zborovanju je bilo sklenjenih ter sprejetih več važnih resolucij, katere bomo objavili v petkovi številki „Straže.“

Dopisi.

Sv. Peter pri Mariboru. Kakor vsako leto, se je vršil tudi letos na Malo Gospojnico dobro obiskan romarski shod pri Marijini cerkvi na Gori. Prišli so Prekmurci, ki jim je obraz razodeval veselje, da so pod Jugoslavijo. Od Sv. Antona v Slov. goricah je priromala dolga procesija pobožnih romarjev, pa na praznik sam je obiskala našo božjo pot številna procesija iz zavedne Jarenine. Vodila sta jo preč. gg. dekan in kaplan. Jareninski pevci so pri slovesni sv. maši prepevali izborno. Castilci Marijini! Vnemajte se v ljubezni do Marije, ki bo ščitila vaše domače, vaše domove in vso lepo Jugoslavijo, saj je ona Mati vseh pobožnih Slovencev!

St. Ilj v Slov. gor. Znani Mermolja, ki dela zgago in seje prepri in politično sovraštvo med kmetko prebivalstvo, hoče tudi v naši obmejni St. Ilj vrči bakljo nesloge. Za prihodnje nedeljo sklicuje shod liberalno nemčurske „Samostojne Kmetijske stranke“ v St. Ilju pri Zelzerju. Mi obmejni Slovenci ugovarjamo proti temu, da bi nam kak Mermolja, ki je zbežal iz Vertojbe, prinašal novih bojev. Dovolj smo prestali v zadnjih desetletjih v hudih bojih z Nemei, posebno z prisiljenimi Svabi. In sedaj bi nam častihlepni zgagarji od Samostojne Kmetijske stranke zopet radi vsilili politični boj. Mi obmejni Slovenci odklanjamo Mermoljevo Samostojno Kmetijsko stranko posebno radi tega, ker zbira ta stranka najhujše nemškutarje v svojo organizacijo. Mogoče bo še celo Südmarmine protestante pobasal Mermolja v svojo politično malho — Vertojbo. Mi šentiljčani ne maramo nemčursko-liberalne Samostojne Kmetijske stranke. Mi smo že davno vsi organizirani v krščansko-narodni Slov. Kmečki Zvezi ter v naši Kmetijski podružnici in Bralnem društvu. Voditelji naše Kmečke Zveze so nam s svojim neutrudnim delom in bojevanjem ohranili St. Ilj in ga iztrgali tujcem iz rok. Radi tega proč vi vsi, ki nam nosite nove boje, nove prepire. Proč Mermolja, proč Samostojna Kmetijska stranka!

Sv. Rupert v Slov. gor. Dne 14. t. m. se je pri nas poročil Anton Fanel, organist na Vurbergu, z Liziko Lorbek. Starešina sta bila Hinko Fanel in Srečko Gregl. Novoporočencema obilo sreče in božjega blagoslova!

Sv. Trojica v Slov. gor. Dne 29. avgusta je tu umrla Julijana Babovšek, trgovčeva soproga. Pokojna je bila znana dobrotnica revežev in podpornica mladinske organizacije. Marsikateri novomašnik iz Slov. gor. jo ima v blagem spominu. Ugledni družini naše sožalje, vsem znanem pa bodi priporočena v blag spomin. — Dne 3. septem. je umrla Zrvanjšek Marija iz Spod. Senarske stara 97 let. Bila je najstarejša oseba v župniji, do zadnjega čvrsta in dobrega spomina, je vsled visoke starosti nenadoma onemogla. — Odstopil je župan v Verjanah Fr. Zemljič. Občinskim gerentom je imenovan Jakob Magdič. — V Sp. Porčiču je odstopil župan Lorbek. Gerentom je imenovan Vinko Dvoršak.

Ljutomer. Tukajšnja kmetijska podružnica je pri oddelku za kmetijstvo države SHS v Ljubljani izposlovala, da se vrši v Ljutomeru od 3. januarja do 15. marca prih. leta prvi gospodinjiski tečaj. Isti se bo vršil v bivši nemški šoli. V tečaj se sprejme le do 20 učenk. Starost vsaj 18 let. Stroške prehrane morajo dekleta same nositi in se morajo zavezati, da bodo tečaj točno obiskovale od kraja do konca. Prija-

viti se je treba pisмено načelniku podružnice Fr. Stajnkotu v Ljutomeru do 1. dec. t. l.

Vsem Kmečkim Zvezam laškega okraja. Odborniki in zaupniki vseh župnijskih K. Z. naj pridejo o priliki Matevževega sejma, t. j. ponedeljek, dne 22. septembra, ob 9. uri v kaplanijo v Laškem na kratek sestanek. Načelstvo okrajne Kmečke Zveze.

Sv. Rupert nad Laškim. Pri nas, in kakor slišimo, tudi drugod v sosednjih župnijah se poteguje na vse kriplice za Samostojno kmetijsko stranko nek Jakob Pušnik iz Leš, po domače Špilanc. Mnenja je, da bi nas kmete mogel v državnem zboru zastopati najbolj on. O jej Jaka! Na shodu naše Kmečke Zveze pri St. Lenartu, kjer si bil, si vedno nekaj godrnjal, a še s par stavki nisi upal javno nastopiti, da bi zastopal nekrščansko in nekmečko politiko svoje stranke. Kako pa bi bilo potem v državnem zboru? Ali ne veš, da se tam vojskujejo z uma svitlim mečem, katerega pa ti znaš prav slabo sukati! Torej le bodi miren v Lešah s svojo Samostojno stranko in ne nadleguj vedno s svojimi neslanimi opazkami nas krščansko-mislečih kmetov, ki stojimo v taboru Slovenske Kmečke Zveze in ne maramo za Samostojno kmetijsko stranko, za katero stojijo brezverski liberalni advokati.

Velenje. Dne 18. avgusta je bil znani delavski organizator Vekoslav Zajc v Velenju imenovan delavskim tajnikom JSZ za celo Slovenijo. poverjena mu je naloga, da prireja shode, vrši revizije, posreduje za delavstvo v merodajnih krogih in pri vseh vladnih organih. Opozorjamo vse župnije, občine in somišljenike, da, kjerkoli še ni omenjene organizacije JSZ, da se takoj obrnejo na okrožno tajništvo za pojasnila, da ista čimprej ustanovi. Vsa pisma se naj odslej pošiljajo le na naslov: Okrožno tajništvo Jugoslovanske Strokovne Zveze za Slovenijo v Velenju.

Sv. Križ pri Slatini. Fantje rogaške dekanije so imeli dne 14. t. m. pri nas krasen shod. Več mladeničev iz raznih župnij je nastopilo s času primernimi govori in deklamacijami. G. Janez Kalan, ki se muči kot gost na Slatini, je nas v nemal po vzgledu Ernesta Mlakarja za pošteno veselje in pravo korajžo. Moški zbor je zapel več lepih pesmi. Fantje, ne dajmo se! Pokazali smo pred svetom, kaj čutimo v sreči za vero in domovino. Zdaj pa se oklenimo s tem večjim ognjem Marijine družbe in Orla! Saj to je nam polagal na srce voditelj zborovanja, vlč. g. nadžupnik Franc Korošec, pa tudi fantje-govorniki.

Pristava. Popačenko „Pristova“, občina Sv. Ema, okraj Smarje, znak prejšnjega tlačanstva, je deželna vlada odpravila ter pripomogla pristno domači „Pristavi“ do uradne veljave. Tudi tukajšnji poštni in brzojavni urad se odslej imenuje „Poštni in brzojavni urad Pristava.“

Prelazko pri Podčetrniku. Posestniku Francu Presker v Prelazkem pri Podčetrniku je bila v noči 5. t. m. ukradena lepa mlada kobila v vrednosti 15—18.000 K. G. orožniški stražmojster Rajmund Valenčič od St. Petra pod Sv. gorami se je podal v spremstvu enega orožnika takoj na zasledovanje tatov ter je neprestano 48 ur noč in dan bil v službi in je čez 100 km prehodil in prevozil. Zasačil je tata Aiozija Ricijaša, mesarja iz Zagreba, v selu Dolna-Polica v smeri proti Varaždinu. Ukradeno kobilo, ki je bila že prodana, s a orožnika dobila in pripeljala nazaj Preskerju. Tat je izročil okrajni sodniji v Kozjem. Vsa hvala in priznanje omenjenemu orožniku, ki kaže toliko gorečnosti v svoji službi in je v kratkem času to že tretji slučaj, da se mu je posrečilo ukradene konje izslediti.

Sv. Uršula nad Slovenjgradcem in Pilštanjem se ob stalno ugodnem vremenu po znanem „večnem romarju“ spojita v dne 23. in 24. t. m., ko bo na imenovani gori sv. opravilo na sopraznik „Marije Device, Rešiteljice ubogih ujetnikov.“

Vestnik S. K. S. Z.

Jugoslovanska Strokovna Zveza je priredila v nedeljo 7. in na praznik 8. t. m. šest shodov in sicer: v Svetinjah, pri Sv. Miklavžu, v Ljutomeru, Limbušu, Krčevini in Mariboru. Vsi shodi so bili dobro obiskani in vlada povsod za to strok. del. organizacija veliko zanimanje, katera hoče po krščanskih načelih, pomagati delavstvu do boljše bodočnosti in njegovih pravic ter v duhu krščanske pravičnosti delovati v prid delavskemu pa tudi drugim stanovom.

Jugosl. Strokovna Zveza je priredila v nedeljo, dne 14. t. m., v Muti ob Dravi za tamkajšnje delavstvo. V lepem številu zbranemu delavstvu in tudi zastopnikom kmetkega stanu so govorili delavski govorniki Krepek, Bračko, Medvešek o potrebi in koristih stanovske organizacije. Ustanovila se je skupina. — Prihodnje nedelje ustanovitev novih skupin v Limbušu, Marija Puščavi in v shod v Rušah.

Okrožje Jugoslovanske Strokovne Zveze priredi v nedeljo, dne 21. t. m., na Pobrežju v gostilni g. Reibenschuh veliko delavsko veselico z godbo, petjem in srečolovom. Začetek popoldne ob treh. Vabimo vse skupine, naša društva, somišljenike in vse prijatelje našega delavstva!

Kjer si želite izobrazevalnega društva, si ga najlažje kar sami ustanovite. Nekaj ljudi za jedro in za delo je najti povsod. Lažje izpeljete sami nego mi iz Maribora. Po ustanovitvi nam pošljite poročilo, da vas včlanimo in zahtevajte nadaljnih navodil. Mnogim, mnogim krajem moramo zaklicati: Več agilnosti! Več podjetnosti! Le v smotrenem in požrtvovalnem delu je naša zmaga!

Vsi, ki se zanimate za naše prosvetno gibanje, zasledujte pridno naznanila v Vestniku SKSZ. Pod tem naslovom bomo vedno prinašali poročila o tem in bomo na ta način ostali v neprestanem stiku z okrožjem. Prosimo tudi od zunaj poročil in nasvetov na naslov: Tajništvo SKSZ, Cirilova tiskarna, I.

Orlovski tečaj v Mariboru. Od 14. do 16. t. m. se je vršil vadiateljski tečaj za Mariborsko Orlovsko Okrožje. Tehnično in organizatorično vodstvo je bilo v rokah brata Fr. Pavlina od Zveze in brata J. Stabeja. Zastopani so bili odseki iz Gornje Radgone, iz Kapela, Križevcev, Ljutomera, Ptuja, Sv. Lenarta, iz Hoč, Slivnice, Makol, Konjic. Poleg teh so prišli še fantje iz nekaterih drugih krajev. Najlepše so pa bili zastopani prekmurski Orli. Zunanjih telovadcev je bilo 34. Knezoškofljski ordinarijat je za prenočišče dal na razpolago deško semenišče. To dejstvo je veliko pomaglo, da je tečaj v vsakem oziru dobro uspel. Vsi udeleženci so do kraja vstrajali. V torek popoldne se je ob zaključku tečaja vršil občni zbor okrožja, kjer se je natančno določilo stališče Orla v važnih dnevnih vprašanjih in se dala navodila odsekom in okrožju. Ob razhodu izražamo željo in nado, da obrodi ta tečaj pričetek novega živahnega dela. Orli, naprej!

Brežice. V nedeljo, dne 21. t. m., takoj po rani sv. opravilu (okrog 7. ure) se vrši v veliki dvorani Narodnega doma zanimivo predavanje o organizaciji Orla. Predaval bo odposlanec Zveze Orlov iz Ljubljane. Mladeniči in mladenke ste vabljeni, da se udeležite tega koristnega predavanja v kolikor mogoče obilnem številu. Pridite pa tudi stariši, da boste slišali o potrebi in važnosti naše katoliške organizacije. Obenem se bo ustanovil telovadni odsek Orla. V nedeljo na svidenje v Narodnem domu!

Prireditve.

V nedeljo, dne 21. septembra:

Fantje in dekleta iz St. Ruperta in Trnove prirede veliko narodno igro s petjem v petih dejanjih ter vrtno veselico v St. Rupertu pri Gomilskem. — Slovensko katoliško izobraževalno društvo Rajhenburg priredi dve igri: „Tri sestre“ in „Dva gluha“, burko v enem dejanju. Kdor se hoče to popoldne pošteno razveseliti, naj pride to popoldne v našo kaplanijsko dvorano! — Prostovoljno gasilno društvo na Polzeli priredi veliko vrtno veselico z jako bogvim vspeedom. K obilni udeležbi vabi odbor. — Katoliško bralno društvo pri Sv. Juriju ob j. ž. vprizori v dvorani Katoliškega doma igri „Cvetina Borograjska“ in „Oh, ta Spelca.“ Po igri prosta zabava s srečolovom. Začetek ob treh popoldne. Nastopi tudi tamburaški zbor. — Bralno društvo pri Kapeli ponovi igre „Tri sestre“, „Planšarica“ in „Za letovišče“ v prostorih g. Voglerja (Rosenberger). Vabijo se vsi prijatelji poštene zabave in še posebno naši prekmurski Slovenci. Istega dne predpoldne porani službi božji se vabijo vsi možje in fantje, ki se zanimajo za Orla, da pridejo na sestanek v šolo. — Izobraževalno društvo v Rečici ob Savinji priredi ob treh popoldne v gospodarskih poslopih g. Franca Štiglicca (Prislana) igro „Moč uniforme“ in srečolov. — Po rani maši gospodarski shod v Oplotnici. Govori nadrevizor Vladimir Pušenjak o ustanovitvi nakupovalne in prodajalne zadruge. Posetniki in posetaice iz župnije Oplotnica in sosednih župnij se vabijo. — Čitalnica v Guštanju priredi veliko ljudsko veselico. Vspeod: Ob pol štiri Finžgarjeva igra „Divji lovec.“ Po igri prosta zabava v prostorih gostilne Lečnik, šaljiva pošta, srečolov itd. Ker je ta prireditve velikega pomena za naš Korotan, se prosimo mnogobrojne udeležbe! Dobrodošli! — Katoliško slovensko izobraževalno društvo Sv. Bolfenk v Sl. gor. priredi po večernicah v spomin svoje desetletnice narodno veselico z gledališko predstavo, slavnostnim govorom in srečolovom. Prijatelji dobrodošli! — Bralno društvo v Cirkoveh ponavlja dne 21. t. m. ob 3. uri popoldne burko „Trije tički“. Pridite!

V nedeljo, dne 28. septembra:

Prostovoljna požarna bramba v Gomilskem priredi ob treh popoldne gledališko predstavo in vrtno veselico z zanimivim vspeodom. Sosedna društva se prosijo, da se naj na to ozirajo. — Pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. se vrši ob 10. uri popoldne v šoli ustanovni shod nove podružnice Kmetijske družbe za domačo župnijo in bližjo okolico; govori družbin tajnik, g. inž. Tavčar iz Ljubljane. Opozorjamo na to predavanje tudi ude sosednih podružnic.

Mala naznanila.

Krasna slika našega priljubljenega generala Maistra je ravnokar izšla. Ljudstvo naj mu izkaže hvaležnost s tem, da si okraši vsak svojo sobo z njegovo sliko. Ista stane 20 kron, po poštnem povzetju 24 kroun pri založniku Vilko Weigl, knjigarna v Mariboru. 1606

OGLAS.

Lužni kamen, za kuhanje mila, pralno in toaletno milo, vrči za med in mast, škafi za vodo, čajna esenca najboljša, sir trapist in Grojzer, sukance, ducat od 48 tiron dalje in domače platno se dobi najceneje pri

Alojziju Oličiču, Ljubljana 1501 Staritrq 2. 276

MAJER s 4-6 delavskimi močmi se sprejme pri g. Ogrizek, Sturmberg Pesnica. 340

Kupi se parna žaga. Ponudbe poslati na družbo „IMPFX“ v Ljubljani. 334

GOBE,

guhe, jurčke (krauše ali globanje) aulie lesičke, ovčjo volno, kakor tudi rdeče maline, kupuje po najvišji ceni **Pavle Starovašnik**, eksport gob in deželnih pridelkov Vitanje, Štajersko. 326

Lepo posestvo je na prodaj. Obstojee iz njiv, travnikov in 20 oralov gozda, vsega skupaj je 30 oralov, za ceno 100.000 K za izplačati je v gotovino in le resni kupci se vabijo. Sp. Kapla, p. Brezno. 341

Opekarna v Račah

prodaja od 1. septembra 1919 naprej zopet svoje priznane prvovrstne izdelke, kakor razno opeko in vsakovrstno drugo strošno opeko, zidno opeko, cevi za dremaže itd. 336

Permutatio. Infrascriptus est paratus permutare: porculos vel etiam porcos natu maiores pro vino de vite vel pro vino ex malis seu pirs confecto. R. Václavik, župnik v Gotovljah, p. Zalec. 373

V Šmilhelu nad Mozirjem je služba organista in cerkovnika razpisana. Zdržena je s cerkveno krmno. Nastop lahko takoj. Več pove župni urad istotam. 362

Učenc se sprejme pri g. Jožef Flohl, miz. mojster, Maribor, Urbanigasse 26. 359

Prodajalka

dobro izveščana in spretna v trgovski stroki, z dobrim večletnim spričevali se sprejme od 15. okt. pri Karel Sima; trgovina z mešaninam blagom v Poljčanah. 381

Mizarski učenc priden kateri ima veselje, do te obrti se takoj sprejme pod jako dobrimi in lahki pogoji in lepo ravnanje. J. Pučko, mizarski mojster, Budina, Ptuj. 415

Poslovodja

se sprejme kot vodja neke tukajšnje podružnice, trgovsko izobražen, če mogoče z kavcijo, več knjigovodstva. Ponudbe s spričevali na upravo lista pod „F. J. G. 422“.

Vzamem kovačijo

v najem ali kupim. Naslov v upravi lista. 412

Slavnemu občinstvu naznanjava, da sva prevzela gostilno

Narodni dom v Celju.

Skrbela bodeva za dobro in točno postrežbo ter se priporočava za mnogobrojen obisk.

Ivan in Ana Černe z Goriškega. 413

Iščem

3 viničarje z večimi delavskimi močmi in 3 oženjene hlapce. Kje, pove uprava. 419

Mladenič, 20 let star, išče službe v mestu ali na deželi kot korespondent ali občinski tajnik in organist. Dopržil je 6 gimnazijskih razredov. Govori in piše slovenski, nemški, srbo-hrvaško in italijanski. Vešč strojepisja. Naslov: Stud. hec Maribor, Koroška c. 35. 398

Dobro moško kolo, tudi za gorsko vožnjo želi kupiti Rudolf Novak, Grajska ulica 2, Maribor. Ponudbe dopoldan. 416

GRIŽA

se pojavlja se v celi Sloveniji. — Občinstvo se opozarja, da ne uživa surovega sadja, ne zelenjave, razen iz zanesljivo zdravih krajev. Največja nevarnost za obolenje na griži pa je slaba pitna voda, zato naj slavno občinstvo pije samo zdravilni „Tempelreio“ iz naše Rogaške Slatine. 404

Otvoritev gostilne!

Naznanjam cenjenim gostom, da začnem zopet staro znano gostilno König na Vranskem. Postregel bom vsak čas z gorkimi in mrzlimi jedili kakor tudi s pristnim starim in novim vinom, pivom itd. po zmernih cenah. — Za obilen obisk se priporočam 361 **Josip König.**

Zidarji se za akordna dela sprejmejo. Natančne podatke da upravnistvo. 376

Posestvo je na prodaj, njive, travniki, gozd, sadonosnik, hiša in gospodarsko poslopje, vse v dobrem stanu; vsega skupaj je 12 oralov. Kupci naj se oglašijo pri Korun Rudolf, Sv. Rozalija 18, p. Sv. Jurij ob Juž. žel. 350

Izgubil sem 28. avg. iz Poljčan od Selca do kolodvora ali pa na železnici do Maribora, 5 vozni listov, potni list s fotografijo konjske potnice in druga pisma. Kateri je te reči našel, naj jih pošlje na naslov: Ivan Ogrizek, Osljeek, Hrvatsko, ali na upravo lista. Dobi pa plačilo 50 K. 370

3 mladih svinj radi pomankanja krmne na prodaj. Mejne ulice 32, (Grenzgasse), Maribor. 408

Na prodaj majhen novi voz za enega konja v Dogašah št. 45, pri Mariboru. 393

6 letna lahka kobila za hrbe s 3 in pol letnim žrebetom je na prodaj. Ehm Vaclav, Nova vas pri Mariboru. 397

Deček 3 mesece star, se da za svojega. Eberhart Terezija, Radvanje 4, Maribor. 396

Majer s 3 pridnimi delavskimi močmi se sprejme na malo posestvo. Janez Završnik, Spodnja Sv. Kungota, (Murgraben). 401

Iz boljšega stanu deklet 26 let stara, želi za gospodinjstvo stopiti k starejšemu gospodu tudi k otrokom. Rezi Marina, Brebrovnik, p. Sv. Miklavž pri Ormožu. 394

Nekaj tiseč grosov, lepih sadik-jagod 100 komadov 10-12 K prodaja grajska vrtnarija Hausampaher, Hoče. 395

Fant, 3 let star se odda za svojega rejenca. Vprašati je pri g. Pavlinič Anton, Koroška cesta 26, Maribor. 392

Želim vzeti gostilno na račun s potrebnimi prostori in če je mogoče, nekaj zemlje za zelenjavo. Zena dobra kuharica. Jaz sam sem zelo sposoben za gostilno. Gostilna bi se naj nahajala v okolici Maribora. Ptuj, Radgone ali Ljutomeru v mestu ali na deželi. Nastop vsak čas ali z novim letom 1920. Naslov v upravnistvu lista. 407

Kupiti se želi srednje posestvo z gostilno na deželi z dobrimi gospodarskimi poslopi, če mogoče z vsem inventarjem. Ponudbe naj bodo resne na upravo lista pod „Posestvo“. 405

Prodaj ali zamenjam lepo, srednje posestvo z gospodarskimi poslopi. Nekoliko v hribu, blizu državne ceste zamenjam za gostilno z nekoliko zemlje v vsakem kraju, tudi za hišo, sposobno za gostilno. Natančneje pojasnila daje Zimšek Franc, Bistrica 28, Prevoje, Filštanj. 410

Usnjarna, v najem, event. tudi v prodajo se išče. Ali pa hiša ob vodi ležeča, pripravna za usnjarno se kupi. Ponudbe naj se pošljejo na Jernej Brišnik, usnjarn na Vranskem. 409

Hlapec, k kravam (Švajcar), ki se razume nekoliko v mlekarstvu in več neoženjenih hlapcev k konjem in volom se išče za graščinu Hrvaškem. Ponudbe je poslati na Vlastelinstvo „Mirkovec“ p. Sv. Križ-Začretje, Hrvaško. 374

Kobila 2 in pol leta stara belorumenca, ima črne grive in črn rep, še ne podkovana, ima znak od garij, je bila v noči 11. t. m. Simonu Prahu na Ranci pri Mariboru iz pašniku ukradena, vredna je 900 K. Kdor jo izve dobi 1000 K nagrade. 420

Posestvo okoli 3 oralov se prodaja z gospodarskim poslopijem vred. Morje 12, Fram. 421

Trgovski učenc se sprejme v trgovini Ivana Löschnigga v Šmarju pri Jelšah. 402

Posestvo ali gostilna se išče za kupiti, za ceno 20.000 K. Lahko je tudi v obmejnih krajih. Ponudbe je poslati na upravo Slov. Gosp. pod „Posestvo“. 375

Služba cerkovnika in organista se odda s 15. t. m. pri Svetinjah. Samski cecilijanec lepega vedenja, ob jednom rokodelc. Župni urad Svetinje. 403

Učenca poštenih starišev s potrebnim šolsko izobrazbo zmožnega slovenskega in nemškega jezika sprejme takoj. Vid Mory, trgovec v Pliberku. 406

Vabilo na plesni venček,

kateri se priredi v nedeljo, dne 21. sept. v gostilni Zelzer pri Št. Ilju v Slov. gor. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina za osebo 5 K. Ker je čisti dobiček namenjen invalidom, vabi k obilni udeležbi odbor. — Posabna vabila se ne bodo razpošiljala.

Križevska

OPEKARNA

v Križevcih pri Ljutomeru,

ima veliko zalogo

dobro ožgane zidne opeke

na razpolago. Cena po dogovoru.

Križevska opekarna. 311

Rezan in okrogel les, tramove, drva, oglje

kupuje vsako množino

„DRAVA“

lesna trgovska in industrijska družba z o. z., Maribor. 202

FRANC MARINI, Maribor,

Gospodská ulica.

Kolomaz Ia jasnoplavi v zaboječkih á 1/2, 1, 2, 5, 10 in v celih sodih.

Kremo fino za čevlje v vseh velikostih. Voščilo (biks) v okroglih in oglatih škatljicah.

Vaselin-kožno mast.

Kožno apreturo

Kožno črnilo

Indigo modrilni esenc

„ „ papir in druge potrebščine.

Razpošilja se vsaka množina samo na trgovce. 339 Prosim zahtevajte cenik!

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

P. Z. Z. N. Z.

V MARIBORU, STOLNA ULICA 6

Obrestuje hrenilne vloge po 3 odstot.

Daje posojila pod ugodnimi pogoji na vknjižbo, po: roštvo in zastavo ::

Pojasnila daje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne

Uradne ure sredo in četrtek od 9. do 12. ure, v soboto od 8. do 12. ure

Živčni in zobozdravnik

M. U. dr. Ivan Jurečko

174 v MARIBORU v Grajski ulici št. 12 1543-325

Živčne bolezni: od 8.—9. in 13.—15. ure.

Zobotehnični oddelek: od 9.—12. in 14.—17. ure.

Zavarovanje zoper škodo

po požaru!

Edina slovenska zavarovalnica zoper škodo, povzročeno po požaru je ljubljanska 1563

Vzajemna zavarovalnica.

Glavni zastop za naše obmejne kraje je v Celju (Breg); v Mariboru daje pojasnila zastopstvo „Vzajemne“ v pisarni Augasse št. 10; v Kamnici pri Mariboru pa v pisarni Posojilnice. Jugoslovani, zavarujte se pri domači zavarovalnici.

Prva jugoslovanska tovarna za poljedelske stroje, stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa in avtomobile

FRANJO FARIČ

POBREŽJE PRI MARIBORU

NASIPNA ULICA 20.

Specijaliteti:

Izdelovanje peči za kemikalije, motorjev na bencin in olje, finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, instalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica

vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupim staro železo! — Lastni inženirji za izdelovanje narisov v tovarni. 1514-293

Če razpošiljate

sadje zelenjavo itd.

rabite košare,

te pa dobite takoj, tudi v največjih množinah v

PLETARSKI ŠOLI

v Strnišču pri Ptuj Slovenija,

ki pa izdeluje tudi druga, v pletarsko stroko spadajoča dela. 1563 Zahtevajte ponudbo.

Najnovejše!

Sv. Evangelji in Dejanje apostolov

je knjiga, kakor je Slovenci dozdej še niso imeli. Obsega cele evangelje in dejanje apostolov z razlago. Oblika molitvenika lična. Vezava prikupljiva. Cena s poštino vred K 6'90. :: Naroči se v

tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Slovenci! Sežite po znameniti knjigi!

Pozor!

1641-339

Glejte!**Kaj se vse tukaj dobi po najnižji ceni:**

Emajlirana kuhinjska posoda, sita in rešeta, vsakovrstne košare za potovanje, za cvetlice, za perilo itd., tudi lesena posoda, kakor: kadi za zelje, škafi, banje za perilo, deske za rezance in za meso, sploh kaj se za kuhinjo rabi; dobijo se tudi vsakovrstne mreže iz žice za ograjo, kakor tudi za mlinarje in za zidarje. Košare in vsakovrstna sita se :: tudi v popravilo preizamejo, samo pri ::

Josip Antloga, Maribor

Zofijin trg št. 1.

Zraven mestne mostne tehtnice.

TRGOVINO

mešanega blaga in raznimi poljedelskimi pridelki sem začel

v Prekopi p. Vransko.

Cene nizke, kot težko kje drugje. Za obilen obisk in nakup se priporoča vsem znancem

Ludovik Košir.

414

NAZNANILO!

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da se v moji

opekarni v Leitersbergu

zopet redno posluje in je pri meni dobiti vsakovrstna strešna ter zidna opeka.

Franc Dervušek, opekarna v Leitersbergu.

Otvoritev obrti!

Naznanjam cenjenemu občinstvu iz Studencev in okolice, da sem s 1. septembrom 1919 otvoril

brivnico

v Studencih pri Mariboru, Okrajna cesta 17.

Prizadeval si bom, da svoje obiskovalce s točno postrežbo zadovoljim vsestransko ter se priporočam za obilen obisk.

Z odličnim spoštovanjem

418

Franc Apačnik, brivec.

**FOTOGRAF
JOSIP PELIKAN**

uljudno naznanja cenjenemu občinstvu v Celju in okolici, da je prevzel bivši atelje Martin Lenz v Razlagovi ulici pri :: hotelu „UNION“ blizu kolodvora ::

Atelje za moderno in umetno fotografijo

400

CISTA SVINJSKA MAST!

(prima kakovosti)

sladna kava a la Kneipp, prodaja v vsaki poljubni množini

Podružnica Gigovič, Maribor
Glavni trg 21.

423

Slovenci širite naše liste!

Izdajatelj in založnik: Kat. tiskovno društvo.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu iz Gornje Radgone in okolice naznanjam, da sem svojo trgovino v Gornji Radgoni — novoustanovljeni Gospodarski zadrugi za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice prodal, ter se pri tej priliki zahvaljujem vsem svojim odjemalcem za zaupanje, katero sem tukaj kot trgovec užival.

Spoštovanjem

Anton Krempl.

371

Vsakovrstno špecerijsko in kolonijalno blago na debelo in na drobno razpečava :: na novo ustanovljena trgovina ::

Ant. Močnik

CELJE, Glavni trg 8.

329

Najboljša žgana in surova kava, cikorija, milo, vseh vrst, moka, riž, pristno bučno olje, rozine, mineralne vode, petrolej, vžigalice, barve za :: obleko, konjak itd. ::

Vsaki dan sveži kvas.**Večje podjetje išče proti takojšnjemu vstopu samostojno voditeljico za podružnico v Mariboru.**

Pogoji: trgovska naobrazba in popolno znanje slovenskega in nemškega jezika. Prednost ima starejša moč špecerijske stroke bivajoča v Mariboru. Ponudbe pod „Podružnica Maribor“ na upravništvu lista.

385

Gospod lekarnar pl. Trnkóczy v Ljubljani!

Naročam po pošti 5 paketov »Mastin«. Dajal sem ga po navodilu na teden enkrat po eno pest v krmo in živalim žreti. Veselje je gledati, kako moja živalina rada žre, uspeva, se debeli in masti. Srčna hvala!

S pozdravom

Franc Trubiansky,
Lugos (Banat).**Primešaj „Mastin“ krmi.**

Ce živalina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živalina, mast meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška »Mastin«. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek »Mastin« je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo »Mastin«, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška »Mastin« zadostuje za 5 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme »Mastin« prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštini dopisnici v izdelovalnici »Mastin«, to je

lekarnar Trnkóczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) »Mastin« za K 17.50 poštne prosto na dom. Od tam se pošilja »Mastin« s prvo pošto na vse kraje sveta.

ZAHVALA.

Povodom prebride izgube našega dragega očeta, gospoda

Mihaela Brenčič,

posestnika

izrekamo tem potom najpriscnejšo zahvalo preč. duhovščini za slovesen kondukt in mrtvaške obrede, g. kaplanu Čiriču za ganljiv nagovor na grobu, ptujskemu pevskemu društvu za mile žalostinke doma in na grobu, vsem, ki so darovali na krste prekrasne vence in ki so se udele žili v tako obilnem številu pogreba. Bog plačaj.

Ptuj, dne 10. septembra 1919.

411

Žalujoča rodbina Brenčič.

Glavna zaloga in zastopstvo

:: poljedeljskih strojev ::

Ivan Hajny :: Maribor,

Tegetthoffova cesta št. 45

(nasproti glavnemu kolodvoru)

priporoča vitelne, žitne odbiralnike ali trijerje, mlatilnice, žitne čistilne mline, ter tudi sadne in grozdne mline, koruzne robkarje, reporeznice, stiskalnice ali preše, slamoreznice, pluge, brane, posebno izvrstno pocinkane brzoparilnike, drobilne mline kakor tudi inštaliranje električne luči in pogona. Postrežba točna iz zaloge brez carine in tovarnine. 1586-349

Rogaška slatina**Tempel vrelec:**

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelec:

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Donati vrelec:

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudnisko-kislinskih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice.

Rogaška slatina

je najboljša namizna in zdravilna mineralna voda, :: katera nima n kdar slabega okusa ali duha. ::

RAZPIS.

Pri zdravilišču v Rogaški Slatini se odda potom javnega razpisa za zdraviliško dobo leta 1920, 1921, 1922, 1923, to je za štiri leta

restavracija

v zdraviliškem domu proti najemnemu znesku 8000 kron in pa 15% za obrabo inventarja, kateri se bo cenil še le koncem sezije.

Navedeni najemninski znesek je smatrati za najmanjši ponudek, vendar pri oddaji ni vezano na najvišji ponudek.

P. n. interesenti za gori razpisano restavracijo se vabijo, da si isto sedaj na licu mesta ogledajo dokler še traja sezija.

Ponudbam, katere je vložiti do 20. septembra 1919 naravnost pri ravnateljstvu državnega zdravilišča v Rogaški Slatini je poleg ponudb zneska priložiti sledeče dokaze:

1. O strokovni usposobljenosti.
2. O narodnosti.
3. O zadostni višini obratne glavnice.

V Rogaški Slatini, dne 31. avgusta 1919.

Ravnateljstvo državnega zdravilišča
„Rogaška Slatina“.

360

:: Kupim vsako množino ::

sena, slame in ovs

ter plačam isto takoj po najvišji dnevni ceni

E. Konjedic, Maribor Koroška c 80.

357